Jugoslovanska in avstrijska nota na 2. ozir. 5. strani!

NAŠ TEDNIK

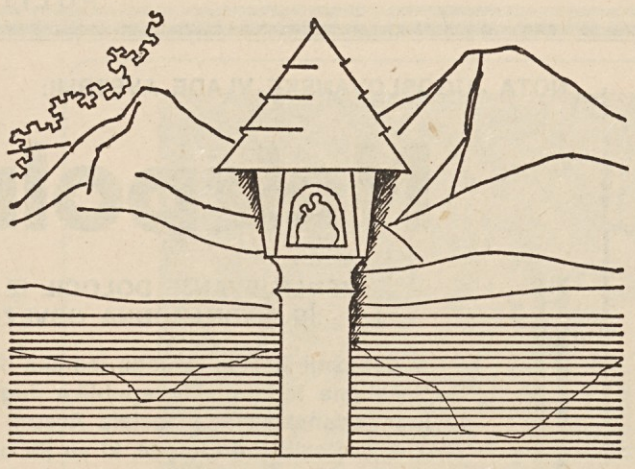

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXV / ŠTEVILKA 4 CELOVEC, DNE 25. JANUARJA 1973 CENA 2.50 ŠILINGA

Dve noti

Šestega novembra 1972 je Jugoslavija kot sopodpisnica avstrijske državne pogodbe vložila pri avstrijski vladi noto, v kateri opozarja na nerešene točke sedmega člena in na eskalacijo, ki jo je izzvalo vzdušje na Koroškem, ko je avstrijska vlada pričela izvajati predpise o topografičnih napisih.

Dejstvo je, da je bila podpisana avstrijska državna pogodba 15. maja 1955, da je tedaj obstajala obvezna dvojezična šola na določenem teritoriju. Na to ureditev šolskega vprašanja se je avstrijska delegacija na svojih pogajanjih v Londonu in Moskvi sklicevala kot najprimernejšo ureditev šolstva za dvojezično ozemlje. Takoj po podpisu državne pogodbe se je pričela gonja nemškonacionalnih krogov proti tej ureditvi in koroška šolska oblast je to polnopravno ureditev z odlokom 22. septembra 1958 ukinila. To je bil najhujši udarec proti slovenski narodni skupnosti v deželi.

Eno leto pred tem dogodkom je dunajska vlada dovolila za koroške Slovence, avstrijske državljane, posebno gimnazijo v Celovcu, kateri pa je bil smrtni udarec namenjen z ukinitvijo obvezne dvojezične šole. Pod gospodarskim pritiskom in političnim navalom mnogo slovenskih staršev ni tvegalo prijaviti svoje otroke k dvojezičnemu pouku v ljudski šoli. Le vitalnosti koroških Slovencev je pripisati, da je Slovenska gimnazija prestala vse preizkušnje in bo tekom leta 1973 dobila tudi svojo streho.

Manjšinski šolski zakon iz leta 1959 na papirju zares nudi za vsakega posameznega prijavljenega otroka dvojezični pouk, kako pa stvar v resnici izgleda, vejo taki posamezniki povedati, ki so mučenci tega izjemnega stanja. Ta manjšinski šolski zakon leta 1959 je dunajski parlament sklenil brez sodelovanja manjšinskih zastopnikov.

Enako se je zgodilo z zakonom za sodišča. Od devetih okrajnih sodišč, ki so na teritoriju dvojezičnega ozemlja, so le tri sodišča deležna pravice, da uporabljajo pravico slovenskega jezika pri sodnijski razpravi. Pa celo to je samo na papirju, dokler ni sodnika, ki je sposoben, da vodi razpravo tudi v slovenskem jeziku, dokler na sodiščih ni zapisnikarjev, ki bi bili usposobljeni v slovenščini.

Oba zakona je dunajski parlament sprejel 19. marca 1959, slovenski zastopniki pa niso imeli priložnosti, da se k tem zakonom izjavijo ali stavijo svoje želje in zahteve, oni so bili šele dan pred sklepom parlamenta o vsebini zakonov obveščeni.

To so dejstva, o katerih avstrijska nota molči. Po državni pogodbi pa sta partnerja avstrijska vlada, kateri je bila skrb za manjšino na mednarodni ravni naložena, in prizadeta skupnost koroških Slovencev, katerim ta zaščita velja. Mimo teh jasnih zamisli je šla avstrijska vlada pri reševanju vseh določil sedmega člena.

Lani pa se je zgodil še večji nesmisel z dvojezičnimi napisi. Vzeli so za osnovo določil državne pogodbe neko ljudsko štetje, ki je bilo šest let po podpisu pogodbe; rezultati tega ljudskega popisa sploh niso bili objavljeni. Na podlagi tega so skonstruirali preostanke koroških Slovencev v nekaj vaseh. Koroška resničnost pa niti tega malenkostnega dokaza o več kot tisoč tristoletnem življenju in delu koroških Slovencev v deželi ni prenesla.

Dogodki septembra in oktobra lanskega leta so dokazali nam Slovencem v deželi in vladama na Dunaju in Koroškem, da odloča teror ceste. To dejstvo pa ni ostalo zakrito med avstrijskimi mejami, marveč je bil glasen klic na mednarodno javnost in tudi na državo našega matičnega naroda, ki ima kot sopodpisnica pravico in dolžnost, da brani slovensko narodno skupnost na avstrijskem ozemlju, kot je branila Avstrija svojo avstrijsko narodno skupnost v Italiji.

Za Heimatdienst ni zakonov?

Ustrahovanje in teror napram koroškim Slovencem ter verbalni napadi nanje se osredotočijo okoli vsakoletnega desetega oktobra. V osmini pred in po tem Koroške vsekakor nevrednem prazniku je očitno dovoljeno vse, kar služi krepitvi in obnovi nemškega nacionalizma na Koroškem. Ne glede na to, da so se vsa ta dejanja skrivala pod plaščem vprašljive „domovinske zvestobe", so razni koroški vodilni politiki — med drugim celo deželni glavar Sima — ščitili in branili take izpadov polne proslave. Medtem ko so zmobilizirali v preteklosti le vsako desetletje na dan 10. oktobra protislovenske sile, so zdaj spoznali, da lahko nekaznovano „proslavljajo" vsako leto. Lansko leto je bil „obrambni boj" proti dvojezičnim napisom, in kakor izgleda, imajo tudi že za letos primerno motivacijo.

Zveza koroških brambovcev (Kärntner Abwehrkämpferbund) načrtuje eno največjih provokacij koroških Slovencev v povojnem času. Za letošnji deseti oktober naj bi odkrili ob cesti iz Celovca proti Velikovcu pred mostom Krke tistim osporavanim „300 pregnanim" naddimenzionalen spomenik. Tak spomenik bi povzročil, da bi se sistematično gojile, kakor o abwehrkampfu, med prebivalstvom bajke in laži o številu tistih, ki so ob tej akciji prišli ob življenje (kot je znano, je glavni urednik „Volkswille", Nischelwitzer, v „Mestnih pogovorih" navedel število 92, pa nihče od brambovcev ni osporaval tega).

Koroškemu Abwehrkämpferbundu je lastnik posestva „Gurkerwirt" Krammer stavil na razpolago na zgoraj omenjenem mestu primerno zemljišče, kamor naj bi brambovci postavili spomenik. Zemljišče spada pod občino Žrelec. **Žrelški župan dvorni svétnik Dobernik pa kot krajevna gradbena oblast Abwehrkämpferbundu ni dal gradbenega dovoljenja. Kljub temu pa so organizatorji gradnje spomenika pričeli z delom. Nasuli so zemljo ter betonirali fundament. Mere njegovega tlorisa so 6 x 1,5 metrov, prav primerne za ogromni mavzolej. Tudi bolj vidnega mesta si ne bi mogli izbrati. Sedaj pa so morali nadaljnjo gradnjo tega spomenika opustiti.**

PO VOLITVAH PROVOKACIJA SLOVENCEV?

Fundament stoji. Abwehrkämpferbund bo pač vložil proti neodobritvi gradbenega dovoljenja priziv. Župan Dobernik namreč ni utemeljil odklonitve. Nekako po občinskih volitvah pa bo ta zadeva prišla na spored občinske seje in ni težko več izračunati, kdaj bo spomenik dejansko stal. **Kajti na Koroškem je pač stvarnost taka, da vplivnim in po vseh strankah zastopanim heimatdienstovcem nihče ne more dalj časa kljubovati.**

Gre za naše pravice!

Nevarni izbruh in stopnjevanje nemškega nacionalizma v zvezi z dvojezičnimi napisi in popolno nerazumevanje velikega dela avstrijske javnosti za naše pravice so privedli do razmer, ko smo upravičeno zaskrbljeni za nadaljno usodo slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

V tem resnem trenutku Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem sklicujeta za ponedeljek, 29. januarja, ob 20. uri v celovški Delavski zbornici (dvorana I)

ZBOR ODBORNIKOV IN KRAJEVNIH ZAUPNIKOV VSEH NARODNIH ORGANIZACIJ KOROŠKIH SLOVENCEV

Gre za naše pravice! Gre za usodo našega ljudstva! Zato pridite na zborovanje vsi, da podprete naše narodne zahteve in tozadevno prizadevanje obeh osrednjih organizacij.

Celovec, dne 24. 1. 1973.

Narodni svet koroških Slovencev — Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

ÖVP in FPÖ slej ko prej za ugotavljanje manjšine

Koroški „abverkempferji" so lani privolili zakonu o dvojezičnih napisih

V torek zvečer je priredil „klub juniorjev" v celovškem WIFI razpravo o zakonu o dvojezičnih napisih. Povabljeni so bili zastopniki SPÖ (Wagner), ÖVP (Bacher), FPÖ (Huber), hajmatdinsta, koroških brambovcev, NSKS in ZSO.

V uvodnih referatih so vsi trije zastopniki strank obrazložili svoja stališča. ÖVP in FPÖ sta proti zakonu, FPÖ najmočneje zahteva ugotovitev manjšine. Wagner je zagovarjal zakon in dejal, da je bil „samo minimalna rešitev, ki se bo najbrž zdela mednarodnim strokovnjakom preozka".

Zastopniki „domovini zvestih Koroščev" so širili svoje znane zahteve in zatrjevali, da Slovenci niso diskriminirani, da imajo vse, da pa trpijo diskriminacijo nemški in „vindišarski" Korošci.

Vospernik je dokazal, da je hajmatdinst odstopil od „vindišarske jezikovne teorije" (Einspieler), in tudi obrazložil, da so Slovenci proti kakršnemukoli ugotavljanju manjšine zaradi pritiska, ki se sicer po večini ne da meriti z aparati, ki pa je vedno prisoten v javnosti. Na Vospernikovo vprašanje, ali je Einspieler imenovan v komisijo za ÖVP ali za hajmatdinst, je strankin načelnik Bacher izjavil, da je Einspieler zastopnik ÖVP. Slovenci lahko razpravljajo z zastopniki hajmatdinsta, z njimi pa se ne morejo posvetovati, ker zahtevajo prepoved te organizacije. Tudi osmošolec Borut Sommeregger je dokazal nekaj primerov očitne diskriminacije, ki pa jih „domovini zvesti možje in žene" niso hoteli vzeti „na znanje".

Razprava je bila docela v znamenju dveh polov. Pokazalo se je znova, da zastopnik koroških „domovinskih organizacij" („pristni Korošci") ne znajo prispevati k pravični rešitvi koroškega vprašanja nič drugega kot svoje velenemške sanje, v katerih seveda ni mesta za enakopravnost koroških Slovencev.

Jugoslavija ne bo ostala dolžna odgovora na avstrijsko noto!

Iz dobro obveščenih virov smo izvedeli, da namerava odgovoriti Jugoslavija na noto, ki jo je predala Avstrija nedavno v Beogradu kot odgovor na memorandum, ki je bil že mesece prej predan Avstriji. Je to precej nenavaden korak, na drugi strani pa ravno najboljši odgovor na trditev nekaterih avstrijskih listov, da je namreč Milan Zupan, predstavnik jugoslovanskega zunanjega ministrstva menda izjavil, da bo Jugoslavija zapustila pot internacionalizacije.

Važni termini za občinske volitve 1973

Volilni upravičenci so vse osebe z avstrijskim državljanstvom, ki so se rodile do **31. 12. 1953.**

Kandidirati morejo vse osebe z avstrijskim državljanstvom, ki so se rodile do **31. 12. 1951.**

Do 29. 1. 1973 — stranke, volilne liste in imenske liste morajo do tega dne zaprositi za prepise volilnih imenikov. Ker je zadnji termin za vložitev liste šele 2. marec, more zahtevati volilne imenike tudi občan, ki zatrdi, da namerava skupina ljudi vložiti svojo listo.

Od 12. 2. 1973 do 21. 2. 1973 — vpogled v volilne imenike.

Od 22. 2. 1973 do 27. 2. 1973 — v tem času so možni prizivi proti vpisom v volilni seznam.

2. 3. 1973 — do 16. ure je zadnji termin za vložitev liste pri občinski volilni oblasti (občinski urad).

Do 15. 3. 1973 — morajo stranke in volilne liste javiti volilne priče.

Do 22. 3. 1973 — more zahtevati vsak občan volilno karto.

25. 3. 1973 — občinske volitve.

Evropsko sodelovanje

V Helsinkih so priprave na evropsko varnostno konferenco v polnem teku. Nastane pri tem vprašanje, ali je Evropa vojaško ogrožena, ali je ogrožena ta ali druga država v Evropi, ali pa se čuti morda ogroženih več držav na Zahodu po državah Varšavskega pakta, ali morda Vzhod po vojaško organiziranih državah Zahoda, združenih v NATO?

Zaenkrat lahko trdimo, da ta neposredna nevarnost za eno ali drugo evropsko državo, za ta ali drugi vojaško organizirani blok v Evropi ne obstoja. Kljub temu vemo vsi, da tudi povojna Evropa ni brez konfliktov. Vprašanje Berlina, Vzhodne Nemčije, nemško-poljske meje, revolucije na Madžarskem in Češkem, vprašanje političnega položaja v Grčiji, predvsem pa spor na Irskem kaže, da je upravičeno govoriti o tem, v kolikšni meri je varnost v Evropi zagotovljena, da je treba storiti vse, da se ta varnost evropskim narodom in državam zagotovi.

O evropski varnostni konferenci se je že dolgo govorilo. Kljub temu je trajalo dalj časa, predno so evropske države na Zahodu in Vzhodu nanjo pristale. Treba je bilo ustvariti zanjo najprej vse predpogoje. Povezani so predvsem z odstranitvijo nezaupanja, ki je doslej močno zaviralo širše sodelovanje. To nezaupanje do gotove mere še vedno obstoja, če pomislimo samo na Češko in Ogrsko, kjer so tudi še danes sovjetske vojaške enote. Je bilo pa odstranjenega tudi veliko nezaupanja, tako n. pr. z „vzhodnimi pogodbami", s katerimi so se ustvarili boljši pogoji za sodelovanje med vzhodno-evropskimi in zapadno-evropskimi državami.

Usoda Evrope je tesno povezana z Združenimi državami Amerike. Z vojaško pomočjo med drugo svetovno vojno ter z gospodarsko pomočjo po vojni se je Amerika izkazala v odločilnih zgodovinskih obdobjih kot resnična zaveznica demokratičnih sil v Evropi ter prijateljica evropskih narodov. Amerika stremi kot največja gospodarska, vojaška in politična sila v svetu po ohranitvi političnega ravnotežja med državami svobodnega sveta in državami s komunističnim vladnim sistemom. V tej povezavi je treba videti tudi poseg Združenih držav Amerike v vietnamske dogodke. Obisk predsednika ZDA Nixona v Pekingu in v Moskvi pa dokazuje, da prevladuje med velesilami v vedno večji meri prepričanje, da naj bi se sporna vprašanja tudi glede politične in ideološke ureditve kake države — kot vidimo to na primeru Vietnama — uredile potom pogajanj v direktnih kontaktih. Le žal, da prihaja svet do takih spoznanj šele po dolgotrajnih vojnah.

V svojem programatičnem govoru je kot novoizvoljeni predsednik Združenih držav Amerike Nixon preteklo soboto dejal, da se bliža vojna v Vietnamu h koncu, kar dokazujejo sedaj tudi pogajanja Združenih držav Amerike z zastopniki Severnega Vietnama v Parizu.

Popuščanje napetosti na Daljnem vzhodu ugodno vpliva tudi na politični položaj v Evropi, kjer imata tako Amerika kot Sovjetska zveza interes na tem, da se ustvarijo — neglede na politično in ideološko ureditev posameznih držav — čim ugodnejši pogoji za sodelovanje med evropskimi državami. Ideja o varnostni konferenci je bila na splošno ugodno sprejeta. Predpriprave nanjo kažejo, da stremijo evropski narodi vendar za tem, da bi postale meje držav, v okviru katerih živijo, v vedno večji meri meje prijateljstva. Zato je vsekakor treba znižati zmogljivost oziroma napadalno moč oboroženih sil — o tem so predvideni v sklopu varnostne konference pogajanja med evropskimi državami na Dunaju — predvsem pa je treba poglobiti medsebojne odnose na medčloveški ravni.

II. vatikanski koncil je sprožil dialog med posameznimi veroizpovedmi v svetu, a tudi z ateisti. Kako težko se je navaditi na tak dialog, opažamo celo v vrstah katoliške Cerkve, kadar gre za dialog med nami. In vendar ne more biti napredka in tudi ne sožitja brez dialoga.

Da so ideje in sklepi II. vatikanskega koncila vplivali na človeštvo v smislu odprtosti in večji pripravljenosti za sodelovanje, o tem ni dvoma. Za to večjo odprtost in sodelovanje se zavzemajo dandanes na politični ravni in v večjih gospodarskih okvirih tudi razne evropske ustanove. Varnostna konferenca v Helsinkih pomeni na tej poti nadaljnji korak. Spoznanje, da je mogoče medsebojne probleme rešiti le v sodelovanju, se bo tudi v tem primeru izkazalo kot najbolj koristno za vse prizadete.

Dr. V. Inzko

NOTA JUGOSLOVANSKE VLADE AVSTRIJI:

Neizpolnjene obveznosti

IZPOLNJEVANJE DOLOČIL IZ 7. ČLENA DRŽAVNE POGODBE JE MEDNARODNA OBVEZNOST AVSTRIJSKE DRŽAVE

V današnji številki Našega tednika objavljamo (na 2. strani) najprej noto vlade Socialistične federativne republike Jugoslavije vladi republike Avstrije. To noto je jugoslovanska vlada poslala Avstriji spričo napetega položaja, ki je nastal v zvezi z dvojezičnimi tablami, ki so jih oblasti začele postavljati v nekaterih krajih dvojezičnega ozemlja v septembru. Z naročenimi akcijami je potem neonacistična drhal s pravo histerijo polagoma odstranila vse dvojezične table, ki jih je avstrijska vlada postavila, da bi zadovoljila tozadevnim določbam 7. člena avstrijske državne pogodbe.

V drugem delu (na peti strani) pa objavljamo avstrijski odgovor na noto Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Dne 6. novembra 1972 je vlada Socialistične federativne republike Jugoslavije poslala vladi republike Avstrije noto štev. 438051, ki obravnava zadnje dogodke na Koroškem ter ravnanje avstrijskih oblasti, ko naj bi izvajale določbe iz 7. člena državne pogodbe. Danes objavljamo jugoslovansko noto v neuradnem (redakcijskem) prevodu, jutri pa bomo priobčili odgovor avstrijske vlade.

Zvezni sekretariat za zunanje zadeve SFRJ izraža spoštovanje veleposlanštvu republike Avstrije in si šteje v čast, prositi veleposlaništvo, da avstrijski vladi posreduje naslednje:

Vlada SFRJ izredno pozorno spremlja dogodke na Koroškem, ko šovinistične in neonacistične sile ovirajo avstrijsko vlado, da bi uresničila zakon o uvedbi dvojezičnih napisov v 205 koroških krajih. Organizirana dejavnost teh sil, ki je prešla v tako nasilne oblike in intenzivnost, je bila že od vsega začetka protislovenske in protijugoslovanske narave. Nasprotniki dvojezičnih napisov so prevzeli pobudo v svoje roke in se po odstranitvi tabel z dvojezičnimi napisi lotili akcije, da bi jih likvidirali tudi v političnem pogledu. Ob teh protiustavnih akcijah moramo ugotoviti, da so imeli pristojni organi pasivno vlogo in da se niso odločili za potrebne učinkovite ukrepe.

Tak razplet dogodkov je neposredno ogrozil interese in pravice slovenske narodnostne manjšine na Koroškem in izzval resne motnje v doslej dobrih sosedskih in prijateljskih stikih med SFRJ in Avstrijo. Vlada SFRJ zato vnovič izraža avstrijski vladi svojo izredno zaskrbljenost.

Opozoriti moramo, da je Avstrija z državno pogodbo o ustanovitvi neodvisne in demokratične republike — pogodba je začela veljati že leta 1955 — prevzela povsem natančno določene obveznosti glede zaščite slovenske in hrvaške narodnostne manjšine oziroma zagotovitve pogojev za njihov vsestranski etnični, gospodarski in kulturni razvoj. Odtlej je preteklo 17 let, a avstrijske vlade niso izpolnile svojih obveznosti, čeprav so se v tem času zelo zavzemale za zaščito pravic svoje narodnostne manjšine na Južnem Tirolskem.

To kaže, da je Avstrija zelo dobro poznala manjšinske probleme, a da je pokazala premalo dobre volje, da bi ta vprašanja enako obravnavali, kadar je šlo za slovensko in hrvaško narodnostno manjšino.

Vlada SFRJ želi ponovno opozoriti avstrijsko vlado, da je po podpisu državne pogodbe sledilo več uradnih ukrepov, ki so resno prizadeli interese slovenske in hrvaške manjšine. Tako so leta 1957 ustanovili Kärntner Heimatdienst, kar je v bistvu pomenilo obnovljeno dejavnost tistih nacionalističnih in neonacističnih sil, ki so bile aktivne v prepovedanem Heimatbundu. Vindišarji so postali uradna kategorija koroškega prebivalstva, ki so jo pri popisu prebivalstva posebej obravnavali v škodo slovenske manjšine, a popisi so potekali v takih razmerah in na način, ki je manjšino prizadel. Leta 1958 so ukinili obvezno dvojezično šolstvo, ki ga je na Južnem Koroškem uvedla začasna koroška vlada leta 1945. Ukinili so slovenski jezik v šestih izmed devetih sodnih okrajev, kjer so slovenščino uporabljali kot uradni jezik. Med številnimi pogovori slovenskih organizacij na Koroškem so opozorili, da uresničujejo določila 7. člena državne pogodbe in druge določbe v korist manjšine zelo počasi, nedosledno in restriktivno.

Na vsa ta dejstva je vlada SFRJ avstrijsko vlado večkrat opozorila, še posebej v svoji noti št. 526/59, izdano 17. marca 1959, in zahtevala, da dosledno uresničijo določila državne pogodbe.

Odlašanje pri izpolnjevanju obveznosti do narodnostnih manjšin je danes nerazumljiv anahronizem. V času, ko so pozitivni tokovi v Evropi ustvarili pogoje za pripravljalni sestanek na konferenco o evropski varnosti in sodelovanju, ne morejo akcije šovinističnih in neonacističnih sil ter premalo odločno nasprotovanje taki dejavnosti utrditi zaupanja v dobro voljo Avstrije, da želi skupaj z drugimi evropskimi državami sodelovati pri krepitvi miru in varnosti in poglabljanju medsebojnega sodelovanja.

Pokazalo se je, da je neizpolnjevanje obveznosti do hrvaške in slovenske manjšine izzvalo negativen razvoj, v katerem so šovinistične in neonacistične sile ustvarjale ozračje popolne netolerance. Te sile še vedno vodijo intenzivno kampanjo ter pritiskajo na manjšino, poskušajo zbuditi dvome o poštenosti koroških Slovencev, izzivajo nerede, fizično napadajo pripadnike manjšine, oskrunjajo partizanske grobove, odstranjujejo dvojezične napise, pritiskajo na starše, naj ne vpisujejo otrok k slovenskemu pouku, skušajo izsiliti ugotavljanje manjšine in podobno.

Ni mogoče pozabiti in prezreti pravega pomena izjave organizacije Kärntner Heimatdienst za glasilo „Ruf der Heimat" leta 1970, da bo zavladal mir na Koroškem šele tedaj, kadar tam ne bo več ene izmed dveh narodnostnih manjšin. Pozivi v tisku, naj bi odstranili dvojezične napise in 15. oktobra 1972 v Celovcu organizirali demonstracije, jasno kažejo, kdo v resnici organizira protislovensko in protijugoslovansko kampanjo na Koroškem.

Namen vse dejavnosti organizacije Kärntner Heimatdienst v današnjih dogodkih na Koroškem je ukiniti oziroma razveljaviti zakon o uvedbi dvojezičnih napisov, preprečiti morebitne nove ukrepe v korist manjšine, poglabljati nestrpnost med nemško govorečim prebivalstvom in slovensko manjšino in z nasilnimi akcijami prisiliti avstrijsko vlado, da se odreče izpolnjevanju obveznosti, navedenih v 7. členu državne pogodbe. Ta organizacija je s svojimi javnimi akcijami povsem razkrila svoje šovinistične cilje, da bi slovenski narodnostni manjšini odvzeli njene manjšinske pravice in status. Zato vlada SFRJ ponovno zahteva od avstrijske vlade, da prepove tako dejavnost Kärntner Heimatdiensta v skladu s 5. odstavkom 7. člena državne pogodbe. Vlada SFRJ hkrati zahteva, da onemogočijo dejavnost tudi vsem organizacijam, ki se ukvarjajo s sovražno aktivnostjo proti SFRJ, tako kot določa 9. člen državne pogodbe.

Vlada SFRJ je vselej izhajala iz tega, da so narodnostne manjšine pomemben dejavnik pri povezovanju dveh držav, ki spodbuja prijateljsko sodelovanje, in da je zavarovati etnično naravo narodnostnih manjšin in ustvariti razmere za njihov vsestranski razvoj v polnem interesu medsebojnega sodelovanja. Vlada SFRJ je med letošnjimi srečanji z avstrijskimi državniki z zadovoljstvom ugotovila, da se avstrijska vlada zaveda, da je treba urediti to vprašanje, in da je pokazala pripravljenost, nenehno poglabljati in podpirati interese in razvoj manjšin.

Vlada SFRJ je pozitivno reagirala na sprejetje zakona o uvedbi dvojezičnih krajevnih napisov, kot na korak k naglejšemu in doslednejšemu izpolnjevanju obveznosti iz 7. člena državne pogodbe, čeprav zakon le deloma izpolnjuje določila 3. odstavka 7. člena.

To okrnjenje se ne nanaša zgolj na uvajanje dvojezičnih napisov le v 205 krajih in vaseh, temveč tudi na omejevanje dvojezičnih napisov zgolj na table krajev in smerokaze, upoštevaje pri tem popis prebivalstva iz leta 1961, kar je za manjšino nesprejemljivo, in na podlagi 20-odstotnega cenzusa pri določanju krajev, ki naj bi jih zakon zajel, kar ni v skladu s teritorialnim načelom, ki ga omenja navedeni člen državne pogodbe.

Kljub temu pa so zakon ostro napadle šovinistične in neonacistične sile na Koroškem, kar le potrjuje potrebo, da mora avstrijska vlada brez kakršnegakoli odlašanja najodločneje ukrepati in zagotoviti uresničevanje tega zakona. Vlada SFRJ želi, da bi avstrijska vlada uvidela pomembnost opozorila, da bi lahko kakršnakoli morebitna revizija zakona o uvedbi dvojezičnih napisov krajev v škodo manjšine oziroma kratenje take pravice vplivalo, da bi bila vsa dosedanja prizadevanja za ureditev vprašanja slovenske in hrvaške narodnostne manjšine zaman. Tako bi tudi vse tisto, kar je vlada zveznega kanclerja Kreiskega doslej storila v korist manjšin, ostalo brez pomena.

Vlada SFRJ je imela že večkrat priložnost, izraziti svoje zanimanje in željo, da bi se poglabljali dobri sosedski in prijateljski stiki z Avstrijo. Vlada SFRJ je prepričana, da so dobri in prijateljski stiki z Jugoslavijo tudi v interesu Avstrije. Ob srečanjih med jugoslovanskimi in avstrijskimi državniki se je vselej potrdila taka obojestranska želja. A ugotoviti je treba, da dogodki na Koroškem ogrožajo tako usmerjenost in da vse bolj negativno vplivajo na jugoslovansko-avstrijske stike nasploh.

Vlada SFRJ je prepričana, da si tudi avstrijska vlada želi, da bi se dobri sosedski stiki nadaljevali in nenehno poglabljali, zato pričakuje, da bo avstrijska vlada brez odlašanja odločno ukrepala in ustavila nacionalistično kampanjo, onemogočila dejavnost organizacij, ki netijo narodnostno nestrpnost, in da bo vztrajala pri doslednem uresničevanju zakona o dvojezičnih napisih. Vlada SFRJ tudi pričakuje, da bo avstrijska vlada v dogovoru s slovensko in hrvaško narodnostno manjšino čimprej izboljšala njun položaj in prešla k popolnemu in doslednemu uresničevanju obveznosti, navedenih v 7. členu državne pogodbe in drugih mednarodnih dokumentih. Vlada poudarja, da so zahteve za določitev manjšin povsem v nasprotju z državno pogodbo.

Vlada SFRJ pri tem opozarja, da je izpolnjevanje teh določb državne pogodbe mednarodna obveznost avstrijske države.

A če se bodo sedanje razmere na Koroškem nadaljevale, in če bodo ukrepi, s katerimi naj bi te dogodke premostili, brez uspeha, bo vlada SFRJ prisiljena, kot podpisnica državne pogodbe o ustanovitvi neodvisne in demokratske Avstrije ter zakonita varuhinja interesov slovenske in hrvaške narodnostne manjšine, odločiti tudi za drugačne korake, s katerimi naj bi uveljavili manjšinske pravice, vštevši tudi posredovanje mednarodnih forumov.

Zvezni sekretariat za zunanje zadeve tudi ob tej priložnosti izraža veleposlaništvu republike Avstrije svoje izredno spoštovanje.

Kronologija dogodkov na južnem Koroškem

(4. nadaljevanje)

Dan po plebiscitnih proslavah, 11. oktobra, so se v Hofgasteinu sestali Kreisky, Kirchschläger in Sima. Pogovarjali so se o predlogu ÖVP za noveliranje zakona in ga odločno odklonili.

Istega dne je koroški deželni glavar sprejel novo vodstvo KHD. V delegaciji so bili predsednik dr. Feldner, dr. Einspieler in Sames. Deželnemu glavarju so hiteli zatrjevati, da so za izpolnitev 7. člena državne pogodbe, vendar po drugačni poti. Koroška „Volkszeitung " je objavila, da je bilo od 20. septembra do 8. oktobra približno 120 akcij proti dvojezičnim napisom.

Na Gitschtalstraße v Celovcu se je **11. oktobra** pojavil napis „Nach Liec, Tillian, Sima, Kreisky Slowenen Knechte". V Selah — Fari so na novo postavili odstranjene krajevne table, **toda v noči med 11. in 12. oktobrom** so jih spet odstranili.

V Blatu pri Pliberku, pri Grebinju, so se v teh dneh pojavili slovenski napisi „Smrt fašizmu", „Svoboda koroškim Slovencem" in „Naj živi slovenska Koroška". V Bilčovsu pa se je sočasno pojavila velika krajevna tabla (domače izdelave) s slovenskim krajevnim napisom.

13. oktobra je bilo moč izvedeti, da je avstrijski zvezni kancler na sestanku vrhov SPÖ v Hofgasteinu (11. 10) izjavil, da bodo table ponovno postavili in da bodo izpolnili zakon. Poudaril je, da je treba mobilizirati molčečo večino na Koroškem, za 28. okt. pa je najavil tiskovno konferenco na Koroškem. Na koncu je še označil FPÖ in NDP kot povzročiteljici neredov.

12. oktobra je tudi zvezno vodstvo ÖVP razpravljalo o problematiki, ki je nastala v zvezi s postavitvijo dvojezičnih krajevnih napisov. Glavni govornik je bil dr. Schleinzer (predsednik stranke), ki je obžaloval dogodke na Koroškem. Dejal je, da bi bilo treba vprašanje reševati z več državno političnega občutka, in ob tem kritiziral samostojen nastop SPÖ pri pripravljanju in sprejemanju zakona. „Volkszeitung" je na ta dan objavila razglas KHD, ki razglaša za nedeljo, 15. oktobra, protestno zborovanje z mottom: „Brez sile, brez nedemokratičnega barantanja, mir v deželi s spoštovanjem pravice priznavanja".

12. oktobra je bila tiskovna konferenca koroških Slovencev. Predstavniki obeh slovenskih organizacij so izjavili, da hočejo problem okoli dvojezičnih napisov urediti z vlado; če pa jim to ne bo uspelo, ga bodo morali internacionalizirati.

Zvezna cestna uprava je **14. oktobra** ponovno začela postavljati dvojezične napise. Ob tem se je na južnem Koroškem pojavila parola (posebej se z njo hvali koroška Volkszeitung), naj tabel ne demontirajo več, ampak naj ob vsaki tabli razvijejo avstrijsko zastavo.

Za govornike na **zborovanju KHD 15. oktobra** sta bila določena dr. Feldner (predsednik KHD) in dr. Einspieler (eden izmed podpredsednikov).

(Dalje prihodnjič)

110-letnica rojstva msgr. Ivana Trinka - Zamejskega

(O roditelju „Naših paglavcev“)

„Naši paglavci“ so naši slovenski rojaki z zadnjih obronkov slovenske domovine na skrajnem zapadu. Gori v beneško-slovenskih hribih jim je stekla zibelka in v svobodnem planinskem svetu jim je vzbrstela mladost.

Bilo je pred dobrimi sto leti, ko je usodo „naših paglavcev“ doživljal tudi njihov domačin, poznejši beneško-slovenski pesnik in pisatelj msgr. Ivan Trinko-Zamejski, ki je luč sveta zagledal 25. jan. 1863 v Trčmunu pod Matajurjem. To je pa za mejo (nekoč med Italijo in Avstrijo, sedaj med Italijo in Jugoslavijo) in si je pesnik Trinko privzel tako značilen priimek: Zamejski.

Za zapadno mejo živi še številen slovenski rod, Zgornji Zamejci, ki jim pravimo Benečani, ker so stoletja živeli pod beneško republiko. Vendar v njihovi deželici polje ljudem po žilah slovenska kri in v njihovi govorici žubori blagoglasna, pojoča slovenska beseda.

Najodličnejši predstavnik beneških Slovencev je skozi dolga desetletja bil († 1954) prav profesor, pesnik in pisatelj msgr. Ivan Trinko. Z njim sem se osebno seznanil takoj po drugi vojni gori v Trčmunu na njegovem domu, v maju 1946.

Otroška leta „naših paglavcev“ je prebil doma pri Pjerovih. V ljudsko šolo, kajpak v italijansko, so ga dali v Čedad. Z dvanajstimi leti je vstopil v nadškofijsko gimnazijo (italijansko) v Vidmu. Odločilno je bilo za trčmunskega dijaka, da se je seznanil s šenpetrskim župnikom, pesnikom Petrom Podrekom. Ta ga je rešil za slovenščino in slovensko kulturo. Trinko se je za domači jezik tako navdušil in v študiju slovenščine tako napredoval, da je kmalu začel zlagati slovenske pesmi in pisati domoljubne članke. Ko je dovršil gimnazijo in licej, je vstopil v bogoslovje, kjer je bil eden njegovih profesorjev ugledni beneški Slovenec msgr. dr. Pelič iz Fojde. Po odsluženju kratke vojaške službe je 20. junija 1886 bil posvečen v duhovnika. Po novi maši je ostal v semenišču v Vidmu kot prefekt. Napravil je profesorski izpit in je bil poslej ves čas (skoraj 60 let) v semenišču, sprva kot profesor latinščine in italijanščine, pozneje pa kot profesor modroslovja na liceju in slovenščine v bogoslovju...

Že z 20 leti se je pričel oglašati v ljubljanskih glasilih z domačima pripovedkama o Vedomcu in Divjih ženah. Pa tudi pesmi je priobčeval. Po nasvetu goriškega pesnika Simona Gregorčiča je svoje „Poezije“ izdal v knjigi leta 1897. Mladini pa je leta 1929 poklonil črtice iz beneško-slovenskega pogorja, namreč „Naše paglavce“, ki mu jih je ilustriral akademski umetnik Frančce Gorše, čeprav je Trinko tudi sam slikar, saj je napravil kakšnih 200 perorisb. Tudi skladateljstvu se je posvečal. Zadnja njegova muzikalna skladba je bila v spomin prijatelju nadškofu dr. Sedeju, namreč De profundis. Premnogo glasbenih kompozicij pa hranijo v sestrskem zavodu Nobile Collegio v Vidmu. Pri raznih slovesnostih jih je sam orglal ali dirigiral.

V načrtu je imel še črtice iz domačega kraja z naslovom „Naši starci“, podobno, kot je napisal „Naše paglavce“.

Škoda, da tega slovstvenega načrta ni izvršil. Previsoka je bila že njegova starost.

Ivana Trinka-Zamejskega pozna in ceni slovenska kulturna javnost. Za njegov biseromašniški jubilej 1946 je izšel v Trstu pri Gregorčičevi založbi Trinkov zbornik, v katerem je veliko uglednih osebnosti napisalo dragocene prispevke in v njih osvetljeno ogromno Trinkovo narodno-kulturno delo. Slovenska književnika, pesnik Oton Župančič ter pisatelj Fr. Sal. Finžgar, sta mu posvetila toplo besedo, Župančič s pesmijo „V jutranjo zarjo šla je moja pot“, Finžgar pa je v sobratskem pismu naglasil: **„Ko je usoda določila slovenski beneški zemlji tujega gospodarja, nisi obesil harfe ljubezni na vrbo, nisi umolknil in nisi dejal peresa iz rok. Iz nekdaj naše zemlje si srkal duha in pil kri ter se v rani mladosti ves posvetil trudu — delu in bolečini — ljubezni za naše slovenske brate. Tvoj glas izza meje — Zamejski — je budil brate onstran meje k ljubezni do bratov za mejo. Tvoj glas je opozarjal učeni svet, da so prihajali učenjaki raznih narodov in pisali o naših ljudeh v Benečiji, tehtali in presojali zaklade materinega njihovega jezika, ki jim ga ni zadušila ne tuja govorica in ne tuja šola. Tem, svoji slovenski krvi zvestim, „od nikogar poznanim, od nikogar spoštovanim“ si bil vse življenje sonce, ki jih je ogrevalo v ljubezni do pradedov v spoštovanju do očetnih izročil... Slovenski mladini, ki si jo učil modrosti, si bil vzgojitelj in vodnik. S tvojim duhom in s tvojo ljubeznijo so bili oplojeni mladi svečeniki, ki so se ravnali v poklicu po tvojem vzgledu in postali vsem vse...“**

Za 110-letnico rojstva se bomo beneškemu pesniku in pisatelju, vzgojitelju in narodnemu buditelju ter voditelju — msgr. Ivanu Trinku-Zamejskemu oddolžili s ponatisom njegovih „Naših paglavcev“. Ivan Trinko je v delu za slovenske Zamejce svetal vzornik.

Dr. Metod Turnšek

SPREMEMBA PRI TRŽAŠKEM RADIU

Dosedanji programski načelnik tržaške radio-postaje A (slovenske) inž. Boris Sancin je bil upokojen zaradi dožene predpisane starosti. Na njegovo mesto je bil imenovan dr. Matej Poštovan.

„Ta veseli dan ali Matiček se ženi“

To je komedija prvega slovenskega dramatika Antona Tomaža Linharta, ki je sicer nastala po tuji predlogi, vendar jo je Linhart več kot „ponašil“. V času nastanka (1790) je niso smeli uprizoriti, ker smeši fevdalno gospodo in „dviga“ našega preprostega človeka. Po letu 1848 pa je Matiček zagotovo tista slovenska igra, ki so jo največ preigrali poklicni, pa tudi amaterski slovenski odri.

Kratka vsebina:

Baron Naletel zapeljuje Nežko, služkinjo svoje žene, svojo ženo pa muči z neutemeljeno ljubosumnostjo. Vse to zve Matiček, baronov služabnik, Nežkin ženin. Matiček zasnuje svečano ceremonijo zaroke z Nežko, obenem pa se dogovori z baronico in Nežko, kako bodo speljali barona. Po dogovoru med Nežko in gospo naj bi se baron sestal na vrtu s svojo gospo, preoblečeno v Nežko, Matiček pa z Nežko, preoblečeno v gospo. Vmes pa na graščinskem sodišču gospoda z baronom na čelu obtožuje Matička, ker si je nekoč sposodil od neke gospe denar, zdaj pa jo mora zato vzeti. Na koncu pravde se izkaže, da je bila ta ženska sama Matičkova mama, oče pa eden izmed pisarjev na gradu. Zvečer se vse zaplete na vrtu. Na ljubezenskem sestanku dvori baron Nežki, ki pa je v resnici le njegova žena, preoblečena v Nežko. Matiček pa dvori svoji zaročenki, ki je preoblečena v gospo. Zato se hoče baron znesti nad njim, a se le osmeši in Nežka je končno samo Matičkova.

Ob tej osrednji vsebini gledalce navdušuje še študent Tonček, županova hči Jerica, pisarji in sodniki na gradu, vrtnar Jaka in drugi kmetiški fantje in dekleta. Mariborska uprizoritev Matička je doživela lep uspeh na Borštnikovem srečanju 1971, saj so bili nagrajeni režiser Voja Soldatović in igralci Arnold Tovornik in Peter Ternovšek.

Knjiga „Naše življenje“ - tudi za spolno vzgojo

V lepem knjižnem daru Mohorjeve družbe v Celovcu za leto 1972 je tudi knjiga »Naše življenje«. Zakonca doktor Pertl in prof. Krašovic-Pertlova opisujeta v tej knjigi življenje človeka od rojstva do groba. Za nas koroške Slovence je ta knjiga dvakrat dar. To ni samo vodnik za urejeno življenje, temveč vrača tudi nam naše slovenske izraze v intimnem življenju.

Koroški Slovenci živimo ob obali nemške literature. Valovi nemškega besedila nas stalno oblivajo. Kamor se obrnemo, samo nemška reklama, samo nemški recepti, samo nemški odloki, samo nemško govoreči uradniki, nemško govoreči zdravniki; niti bornih dvojezičnih napisov ne trpijo naši severni sosedje. Ni čuda, da izpirajo ali zakrivajo valovi našo domačnost.

Tujec je posegel v naše vasi — v naše družine. Smo že tako daleč, da še mislimo slovensko, a se poslužujemo nemških besed. Enako kot Jugoslovani, ki pridejo preko »Eisenkapla in Eberndorfa ter Völkermarkta v Klagenfurt«. Tako govorimo tudi večkrat mi v ožjem krogu družine. Krivda je v tem, da otrokom ali novincu nobeden ne pove pravega domačega izraza v njegovi materinščini. Knjiga »Naše življenje« je prvi takšen vodnik, ki nam pomaga iz te zadrege. Mogoče se bo zdela enim knjiga premalo verna, drugim premalo moralna. Vendar za dobro vero je potrebno pravo zdravo družinsko življenje, prava vzgoja otroka. Za mlado dekle šesta božja zapoved mogoče manj pove, kot npr., da so fantje pri izbiri deklet enaki kot pri kupčiji avtomobila. Vsak voz bi radi preizkusili — vendar tistega, katerega hočejo imeti za stalno, v tem hočejo biti ne samo edini, temveč predvsem prvi. Marsikatero dekle bi ne padlo, temveč pravilno zacvetelo in uživalo ljubezen, ako bi bilo pravočasno poučeno. Pri naših severnih sosedih je seks nadomestil večkrat ljubezen, ekstase so tako daleč, kot so bile pri Rimljanih, preden so kot vodilni narod propadli.

Srednješolska dekleta se sramujejo biti še device. Pilula na videz omogoča spolnost brez nevarnosti. Samo na videz mogoče preprečiti zanositev, vendar uničijo ne samo narod, temveč tudi ljubezen kot takšno. Ravno v našem času, ko nas zapeljujejo razne revije z golimi telesi, moramo imeti še boljšo znanost. Dosedanja vzgoja je pustila v naših možganih neko praznino, predvsem glede spolnosti. V to praznino so se vrnile nemške revije, ki so prinesle mladim in starim marsikaj novega, vendar zraven dosti slabega. Ako je človek lačen, pač manj pazi, kaj pojé. Mislim, da je poleg napačnega gledanja na gospodarstvo zanemarjanje tega problema sokrivo, ako v nekaterih ozirih nazadujemo; zato svetujem vzgojiteljem, da berejo knjigo »Naše življenje« in mladina naj diskutira njeno vsebino.

Fridko

Slovenska Istra

(2. nadaljevanje)

Od Strunjana se proti Piranu vrstijo manjše drage, med katerimi je najlepša **Fieso,** z majhnim sladkovodnim jezercem tik ob morju. V dragah so počitniški domovi. Nad dragami je velika bula **Beli križ,** ki se polagoma spušča proti Piranu. Tu se dviga veliki televizijski pretvornik.

V **Piran** pridemo skozi mestno obzidje in po vijugasti ulici na osrednji **Tartinijev** trg s spomenikom slavnega piranskega violinista (1692—1770). Trg je bil poprej **mandrač** (notranje pristanišče — mandracchio). Izraz je beneški in ga spravljajo v zvezo s starodavno alpsko kulturo, ki je tudi slovenščini dala številno izrazje. Označeval naj bi približno isto kot medrje (zaprt ali ograjen prostor za živino, ki „mendra“), na zgornjem Primorskem še danes v pomenu za gnojišče. Mandrač ima tudi Izola in večina nekdanjih beneških mest.

Na Tartinijev trg sta obrnjeni **Sodna palača** (1891) in **Občinska palača** (1879) v klasicističnem slogu. Ob robu trga je zelo lepa beneška gotska hiša **Benečanka.** Če krenemo po Bolniški ulici, pridemo do **cerkve sv. Frančiška,** obnovljena 1500 s Carpacciovimi slikami in s samostanom, ki ima lep renesančni križni hodnik, 16. stol. Pomembna je tudi **cerkev sv. Mihaela** z Marijino sliko mojstra **Tiepola.** Povzpemo se še do **stolnice Gregorija** na griču (iz leta 1637) s prelepim beneškim zvonikom (1609). Ob stolnici je tudi ogleda vredna **Krstilnica** osmerokotne oblike.

Napotimo se proti **Punti,** skrajnemu koncu, ki moli v morje. Še prej se ustavimo na **Starem placu** (Piazza Vecchia, danes Prvomajski trg). Tu se nahaja zelo lep **vodnjak** iz leta 1776. Čuvata ga **kipa Pravice in Postave.** Na Punti je zelo lep razgled na morje. Tu je tudi **svetilnik** in cerkvica **sv. Klementa.** Tržaški slikar Spacal ima tu svojo hišo.

Piran je danes izreden arhitektonski spomenik, zlasti še krajinsko dragoceni Tartinijev trg s pogledom na visoki zvonik. **Žal se je bati, da ga bo brezvestno hotelirstvo skazilo, kot je že Koper. Na obrežju proti Punti se začetki že kažejo. Tudi gradnje novega hotela na Punti spomeniški zavod ni mogel preprečiti. Kdo ve, kako jo bodo izvedli. Celinec pač nima čuta za sredozemsko tenkočutnost.**

Podamo se proti **Portorožu,** kjer so zadnja leta zrasli ogromni hoteli in mu dali povsem spremenjen videz. Nekateri pogrešajo prejšnje portoroško zelenje. Portorož je danes **največje slovensko kopališče** in tujski kraj. Lega je zares izredna, sonce, zrak in morje kot nalašč za počitek in oddih. Zraven se razvija tudi kopališče **Sv. Lucija.** Hotel „Palace“ v Portorožu je znan po blatnih toplih bromojodičnih kopelih. Zgradili so tudi pokrito kopališče z morsko vodo, kjer se lahko tudi pozimi kopate.

V Portorožu je v poletnem času več **turističnih prireditev.** Najizvirnejše so menda „Oslovske tekme“. Poleg njih ne manjka raznih plesov in podobnega pa vse do banalnih „miss“. Na višini pa je koprska kulturna prireditev „Ljudski plesi Jugoslavije“ v začetku poletja, ko nastopajo vse najboljše folklorne skupine iz Jugoslavije (najbolj znani sta skopski Tanec in zagrebški Lado).

Za Sv. Lucijo se stega v morje mali polotok **Seča** z edinstvenim parkom, v katerem so razstavljene kiparske stvaritve z rednih prireditev **„Forma viva“.** Snov obdelave je kamen. (V Kostanjevici na Dolenjskem je prireditev istega imena, samo da tam obdelujejo les.)

Naprej od Seče se razteza naplavljen raven svet, ki ga je nanesla reka **Dragonja.** V vsej njegovi dolžini se raztezajo **solarne,** imenovane po kraju **Sečole** (Sečovje). Soli pridelajo po nekaj tisoč ton, leta 1962 npr. okoli 25000 ton. Za Sečolami je **letališče,** ki bo naslednje leto urejeno za potniški turistični promet. Pri **Parecagu** nad Sečolami so uredili nasade zdravilnih zelišč, med katerimi so lepega videza zlasti **nasadi** sivke. Ob reki Dragonji nekoliko višje je kraj **Krkavče** z obsežnimi nasadi oljk, središče **oljkarstva.** Stiskalnice za olive še po starem načinu so imenovali **torkle. Koštabona,** ki leži še dalje ob Dragonji, je obdana z **vinogradi** (nasadi trte so tudi **brajde,** ob hišah **latniki)** in sadovnjaki (breskve, marelice, češnje, fige, hruške). Onstran reke pa se strmo dviga visoki rob planote Bujščine, ki sodi že pod hrvaško Istro.

Med cipresami in oljkami imamo Slovenci iz celinske Slovenije občutek, kot da ne bi bili več na slovenskih tleh. In vendar nam je ta predel (razen obrežja) tako malo poznan, saj ga največkrat v zgodovini in narodopisju kar spregledamo. Toda globoka zavest Istranov nas kmalu pouči, da smo bili v zmoti. Kdaj le bo tudi ta predel enakopravno znanstveno obravnavan, zgodovinsko, narodopisno, jezikoslovno (zlasti glagolsko zapuščino)!

Za okrepčilo med našim potovanjem si bomo naročili **ribje posebnosti,** mogoče **kalamare** ali še kaj, **z refoškom, istrijanko, kraljevino, maslenko** ali tudi navadnim belim ali črnim. Tipično istrsko gostilno bomo težko našli ali pa sploh ne. Tradicija je slabo negovana. Za šoferje se priporoča **„mussolini“** (mešanica malinovca, slatine in črnega). Mnogi si v kavi želijo tudi žlice žganega — **„koreto“.** Sicer pa se za izbiro zgledujemo kar pri ješčih Tržačanih, ki so tukaj stalni gostje. Kot solata so cenjeni gomolji **koromača** in **olive.**

(Dalje)

Dom v Tinjah vabi na

Tečaj za kmetice II

Prof. dr. Vinko Zwitter: „Zemlja in kmetica“

Odnos kmečkega človeka do grunta se v nizu socialne zgodovine spreminja. S predavateljem se hočemo razgovarjati o tem bistvenem vprašanju evropskega kmetijstva.

Dipl. medicinska sestra Lenčka Kralj: „Prva pomoč v gospodinjstvu“

Kako naj zgleda naša domača apoteka? — Kaj naj vsebuje? — Umetno dihanje in prva pomoč pri ranjencih itd.

Sodnik g. dr. J. Gregori: „Aktualna pravna vprašanja vsakdanjosti pri kmečkih obratih“

Referent bo govoril: o dednem pravu (Erbrecht); oporoki (Testament) in o zapuščini; skrbi za meje posestev, o servitutih na zemljiščih; vzdrževanju živali; o trženju na obroke, o mapi pri zemljiški knjigi, o sosedstvu pod pravnimi vidiki.

Začetek: 30. jan. 1973, ob 8. uri.
Zaključek: 30. jan. 1973, ob 17. uri.

Tečaj o narodno-gospodarskih vprašanjih

Med osnovne elemente, na katerih se vsak narod razvija, sodi poleg njegovih političnih sil, njegove kulturne tradicije in ustvarjalnosti njegova gospodarska zakoreninjenost na teritoriju, kjer živi. Vse to velja še posebej za narodno skupnost, ki na zgodovinsko, geografsko ali politično določenem teritoriju živi skupno življenje z drugimi narodnimi skupnostmi. Taki skupnosti ne preostaja drugega, kot da se politično aktivno vključi v družbeno-socialna stremljenja države in da je kulturno, pa tudi gospodarsko povezana s svojo narodno matico. Da so te nujnosti povod za vrsto konfliktov v narodni skupnosti sami, še bolj pa povod za izigravanje članov te skupnosti, kaže dosedanja zgodovina dvajsetega stoletja, tako imenovanega industrijskega stoletja. Vprašanje razvoja narodnih skupnosti je v tem stoletju postalo vprašanje njihove gospodarske zakoreninjenosti na teritoriju, kjer živijo, in njihove sposobnosti, da na tem teritoriju črpajo svoj delež iz dobrin, ki jih zemlja omogoča in ki jih kmetijstvo in gozdarstvo ter obrt, industrija in turistično gospodarstvo nudijo. Če po tem spoznanju presojamo problematiko koroških Slovencev v našem industrijskem stoletju, potem moramo priznati, da se na svoji zemlji nismo v potrebni meri gospodarsko zakoreninili in da se nismo znali zakoreniniti.

Referent:
g. inšpektor Blaž Singer

Začetek: 4. februarja 1973 ob 14. uri.
Zaključek: 4. februarja 1973 ob 18. uri.

Duhovne vaje za može

„Najboljše v človeku je nemir za višjim, hrepenenje po plemenitejšem in žrtev zaradi obojega.“
(Romano Guardini)

„Značaji, ki jih res moreš spoštovati, so vedno bolj redki. Priznam, da sem značaje te vrste našel le tam, kjer sem našel globoko utrjeno versko življenje.“ (Goethe)

Voditelj:
dekan Kristo Srienc

Začetek: v četrtek, 1. 2., ob 19. uri.
Zaključek: v nedeljo, 4. 2., ob 13. uri.

OBČNI ZBOR SPD „DANICA“:

V složnem sodelovanju je naša prihodnost

Pri Voglu v Št. Primožu v Podjuni je v nedeljo priredilo Slovensko prosvetno društvo „Danica“ ter njeno pevsko društvo svoj redni občni zbor.

Termin občnega zbora so izbrali prav posrečeno: Udeleženci občnega zbora so namreč mogli ob pol treh popoldne zasledovati v ljubljanski televiziji film o prireditvi „Koroška v besedi, pesmi in plesu“, ki je bila novembra lanskega leta v Kranju. Na tej prireditvi je poleg drugih zborov in folklornih skupin sodeloval tudi pevski zbor „Danica“.

Občni zbor sam je otvoril predsednik društva Milan Hobel ter med častnimi gosti mogel pozdraviti zastopnike obeh osrednjih kulturnih organizacij koroških Slovencev, nakar sta Franc Polzer (za kulturno društvo) ter Lenčka Sticker (za pevsko društvo) podala delovno poročilo od zadnjega občnega zbora naprej. Poročilo je pokazalo, da je težišče društva v pevskih nastopih; pevsko društvo „Danica“ šteje med vrhunske slovenske ter tudi koroške zbore. Pod vodstvom neutrudljivega Hanzeja Kežarja je zbor dosegel zavidljivo kvaliteto, kar je razvidno tako iz števila nastopov kot tudi po priljubljenosti zbora, ki čestokrat nastopa tudi v radiu. Vsako leto imajo nad dvajset prireditev; človek, ki ne pozna razmere dela, se mora čuditi tem večinoma mladim ljudem, ki so vseskozi amaterji in z velikim idealizmom obiskujejo vaje.

Pevski zbor „Danica“ pa že skozi več let prireja vrsto koncertov, ki so prav posebej namenjeni sezonskim gostom, ki prihajajo na Klopinjsko jezero. Tem gostom prikažejo s slovensko pesmijo ter besedo tisto Koroško, katero hočejo drugi čim bolj prikriti.

Volitve novega odbora so prinesle sledeče rezultate: Predsednik je postal Stanko Wakounig, podpredsednika Milan Hobel ter dipl. trg. Jože Habernik, tajnici sta Milica Koncilja ter Erna Habernik, blagajnika Franc Polzer ter Foltej Rupitz. Za režijo bo v bodoče odgovarjal Marko Marko.

Novoizvoljeni predsednik Stane Wakounig je v svojem nagovoru izrazil upanje, da se bodo vsi lotili dela, ki ga je treba vršiti, da ne bo ostalo vse le na ramah nekaj odbornikov.

Dr. Janko Zerzer je kot podpredsednik Krščanske kulturne zveze omenil kot značilnost tega društva njegovo neopredeljenost. „Danica“ se razlikuje na prijeten način od mnogih drugih, ki ne morejo preko svoje idejne ožine. Njemu se je pridružil še dr. Pavle Apovnik, ki je v imenu Slovenske prosvetne zveze poudaril složno sodelovanje tega društva z obema osrednjima organizacijama ter pripomnil, da se tudi v centralah samih spreminjajo časi. Pri tem je nakazal zadnje politične odločitve obeh osrednjih organizacij, ki dokazujejo, da imajo interesi samoohranitve prednost pred ideološkimi momenti.

Občnemu zboru je sledilo skioptično predavanje dr. Pavla Apovnika o Lužiških Srbih. Predavatelju je uspelo prikazati zanimivo primerjavo med vzorno manjšinsko zaščito Lužiških Srbov v Nemški demokratični republiki ter manjšinsko zakonodajo v Avstriji. Lužiški Srbi imajo podobno zgodovino in usodo kot koroški Slovenci, je dejal dr. Apovnik, le da ima sedanja manjšinska zakonodaja v NDR podpiralni značaj, kar o manjšinah v Avstriji ne moremo trditi.

—florijan sablatschan—

Tragična smrt rojaka

BRANČA VAS PRI BILČOVSU

Huda žalost je pretresla zadnje dni Kržejevo družino iz Branče vasi. Najprej so pokopali pred kratkimi štirinajstimi dnevi staro mamo Marijo Miškulnik, rojeno Jerolič, pred tednom dni pa še njenega sina, gospodarja Miheja Miškulnika, starega 48 let.

Rajna Kržejeva mati se je rodila v močno zavedni kmečki družini. Njen oče Gregor Jerolič je bil med ustanovitelji Hranilnice in posojilnice v Bilčovsu ter 35 let njen predsednik. Narodno zavest, ki jo je prejela rajna od staršev, je dala s svojim že več let rajnim možem tudi otrokom.

Tragična smrt Miheja

Prejšnji torek je bridko odjeknila vest, da se je smrtno ponesrečil na Resnici pri Glinjah njen sin Mihej. Ker tam gradijo zdaj elektrarno in potrebujejo od časa do časa dodatne delovne sile, je šel tja delat, da bi še kaj prislužil za svojo družino. Neki tovornjak je povzročil, da se je strgala električna napeljava. Trije delavci so bili huje ranjeni, Miheja Miškulnika pa je električni tok ubil.

Ob ogromni udeležbi sosedov in znancev ga je pokopal zadnji četrtek domači župnik Leopold Kassl ob asistenci ravnatelja Slovenske gimnazije dr. Pavla Zablatnika, Mihejevega sorodnika. V imenu slovenskih ustanov se je poslovil od rajnega Janko Ogris, stari Miklavž iz Bilčovsa. Domači zbor pa mu je zapel v slovo kot zadnjo pesem „Polje, kdo bo tebe ljubil.“

Rajni Kržej je bil odbornik HiP v Bilčovsu ter član SPD „Bilka“. Bil je silno delaven, srčno dober in je rad pomagal vsem, ne glede na stan in prepričanje. Zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke. Najstarejša hčerka je dijakinja prvega razreda Slovenske gimnazije.

Ženi, otrokom ter sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje.

Slovenski skavti gostovali v Šmihelu pri Pliberku

Preteklo nedeljo popoldne so nam slovenski skavti priredili v farni dvorani v Šmihelu lepo družabno prireditev. Zaradi volilnih predpriprav, slovenskega plesa v Celovcu in na žalost, še zaradi nerazumevanja nekaterih naših narodnjakov za to mednarodno ustanovo je bila udeležba proti pričakovanju zadovoljiva. Maturant Janko Pečnik je s sodelovanjem prefekta študentovskega zavoda Haimlinger iz Celovca v besedi in sliki orisal najprvo življenje skavtov, njih socialna pravila in njihovo delo na terenu.

Skavtova prva dolžnost je, da vsak dan naredi komurkoli in kjerkoli kakšno uslugo in dobro delo. Skavt naj ne pijančuje in ne kadi. Ljubi naj naravo in živali. Skavt naj bo dober katoličan, ne sme sovražiti tudi druge vere. Kot slovenski skavt mora ljubiti svojo materino govorico in ostati zvest svojemu narodu. Skavt naj bo pošten in ljubezniv do bližnjega.

Imeli smo priložnost videti barvne slike njihovega taborjenja v Št. Jakobu, pri Sv. Hemi nad Rozalijo, pri Sv. Katarini in drugod. Zanimivi so bili njihovi šotori, jambori z zastavo, taboriščni ogenj, njihova oprema, miza, stoli in oltar za vsakdanjo mašo. Vse narejeno s preprostim orodjem in ničesar zbito, ampak vse zvezano. Tudi njihova znamenja, orientacija, povelja in medsebojna povezava so nas živo zanimala. Škoda, da ni bilo mogoče tudi slišati trobljenja iz navadnega kravjega roga, katerega ima vsaka četa. **Skavt naj bo tudi vedno vesel.** In za to veselje so nam za zaključek še podali veseloigiro v enem dejanju „Dva gluhca“, pri kateri se je vsekakor najbolj odrezal s svojo vlogo Franc Krištof. Igra je vzbudila pri mladini mnogo smeha.

Prireditev je dobro uspela. Vsem skavtom, ki so s svojo neplačano požrtvovalnostjo prinesli to žrtev narodu na oltar, Bog plačaj.

VABILO

na kulturno-politično predavanje v **hotelu Rutar v Dobrli vasi** v nedeljo, dne 4. februarja 1973, ob 19.30.

Govori vladni svetnik dr. Pavel Apovnik in predsednik SPZ Hanzej Weiss o narodnem boju **LUŽIŠKIH SRBOV,** katere sta ta dva obiskala.

Na obilno udeležbo vabi Slovensko prosvetno društvo. — Vstopnina prosta.

Dr. Valentin Inzko - petdesetletnik

Minuli teden je v krogu svoje družine v novodograjenem domu v Svečah praznoval svojo petdesetletnico deželni šolski nadzornik in podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko. Marljivemu sotrudniku izreka svoje najiskrenejše čestitke tudi „Naš tednik“, glasilo Narodnega sveta. Da bi ob svoji prelomnici v drugo polstoletje naš odlični rojak ohranil svoj idealizem in svojo žilavost še mnoga desetletja v čast božjo in v blagor svojega družinskega in narodnega občestva, pa je naša skupna prošnja.

Svoj sveti idealizem je slavljenec morda dedoval od svoje blage matere-učiteljice, ki je kot narodna delavka slovela preko Roža. Po dovršenem celovškem učiteljišču je deloval nekaj let kot učitelj, po srečni vrnitvi s severne fronte druge svetovne vojne pa se je vpisal na graško univerzo in tam položil profesorski izpit iz slovenščine in zgodovine ter hkrati promoviral za doktorja filozofije z disertacijo o življenju in delovanju svojega velikega prednika Andreja Einspielerja.

Mladi profesor in doktor je nato učiteljeval na celovškem učiteljišču in vzgojil celo generacijo učiteljev in učiteljic, ki danes službujejo po naših osnovnih šolah. Njegova pedagoška kariera je bila kronana z ministrskim imenovanjem za slovenskega deželnega nadzornika na srednjih šolah dežele.

Jubilant se je uspešno uveljavil tudi kot narodno-kulturni in politični delavec. Je odbornik osrednjih slovenskih organizacij od Mohorjeve družbe pa preko Krščanske kulturne zveze do Narodnega sveta, čislan kot govornik na prosvetnih odrih in tečajih in kot odličen sotrudnik našega kulturnega in političnega tiska. Spretno se uveljavlja tudi kot tolmač naših narodnih teženj v desničarskih nemških dnevnikih.

Svoj najhvaležnejši izvenpoklicni delokrog pa si je dr. Valentin Inzko našel v cerkvenem življenju koroških Slovencev. Kot član Slovenskega sinodalnega krožka in sinodalnega koordinacijskega odbora je bistveno prispeval k temu, da se s cerkvenim uzakonjenjem načel in smernic sožitja Nemcev in Slovencev v koroški škofiji našemu duhovnemu in kulturnemu življenju odpira novo, za našo bodočnost odločujoče obdobje.

Dr. Valentinu Inzku, glasniku krščanskega humanizma med nami, kličemo: na mnoga leta!

Našim čestitkam dostavljamo še iskreno prošnjo, da bi petdesetletnik dr. Valentin Inzko bil dobra vez med starejšo in mlajšo — našo generacijo.

DR. STANKO JELEN — ZDRAVSTVENI SVETNIK

Te dni je deželni glavar Hans Sima podelil zaslužnim koroškim zdravnikom naslov „zdravstveni svétnik“. Med počeščenimi je tudi naš rojak dr. Stanko Jelen iz Bistrice v Rožu. Zdravstvenemu svétniku dr. Jelenu k temu priznanju iskreno čestitamo!

PRI NAS NA KOROŠKEM

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM
(„Pogreb")

Ravno na novega leta dan, ob času največjih srečnih voščil in dobrih želja, smo doživeli Šmihelčani z okolico žalostno dogodivščino. Spremljali smo zadnje zemeljske ostanke nekdaj tako slavne bistriške občine k večnemu počitku, k mestnim purgarjem v Pliberk. Z mrliči gredo spomini nazaj v preteklost, ko so vodili našo občinsko upravo ne mastni plačanci, temveč idealisti in v resnici narodnjaki, ki so takrat pod težjimi razmerami kot sedaj skrbeli za blagor svoje občine. Ko je moral zapustiti naš zadnji slovenski župan mesto socialistu in prvemu rdečemu županu Woschanku, je začela občina propadati in lezti v dolgove. Obširni občinski gozdovi, katere so nekoč preskrbeli slovenski odborniki s svojim županom z nakupom Ažmanovega posestva v šmihelski občini so se začeli redčiti. V občinskem bolniku so začele vedno bolj preraščati bela krvna telesca s svojim nepravilnim obtokom krvi, tako da so mu morali nazadnje odrezati desno nogo (Strpno vas) in jo poslati v Globasnico na pregled. Nazadnje se je razlila še maščoba bolniku, ne okoli srca, temveč na buticah nekaterih odgovornih, tako da smo dočakali smrt.

Že skorajda leto dni se je šušljalo o tej naši občinski zadevi, pa do najkrajše dobe smo imeli še vedno upanje do sedanjega zadnjega župana, da se bo vendar potegnil za svoje ovce pravočasno na merodajnem mestu v Celovcu, kajti pogojev za svoj lastni obstanek smo imeli več kot na pr. še obstoječa globaška občina. Kot argument naj navedemo dejstva: da smo bolj na prometnem križišču kot Globasnica, da imamo svojo železniško postajo, svojo pošto, zadrugo, posojilnico itd. Tudi zdravnik bi imel dosti dela, če bi se pri nas naselil itd.

GLOBASNICA
(Našim lanskoletnim rajnim v spomin)

Med prvimi se je poslovil od nas 90-letni Urh. Kot Vrtnikov Anej v Večni vasi je nekdaj služil cesarju pri „sigmarjih", se nato pobijal na raznih frontah prve svetovne vojne in po srečni vrnitvi priženil v Globasnico. Vse življenje se je rad družil s pevci in še kot sivolasi starček s solospevi razveseljeval svoje prijatelje.

Za njim je preminil 73-letni tesar Alojz Sirnik, tudi Večan po rodu. Po prvi svetovni vojni, med katero je služil pri konjenici-ulanih, smo ga videli med najbolj delavnimi odborniki domačega izobraževalnega društva in občudovali v njegovih številnih odrskih nastopih. Dasi invalid brez nog, je do zadnjega budno sledil in spremljal vsa dogajanja v svetu, predvsem v življenju slovenskega naroda.

Kmalu bo preteklo leto dni, ko nas je za vedno zapustila Matilda Košutnik. Izčrpala se je v neumornem delu in skrbi za svojce in vso našo skupnost v fari in deželi. Kot njen oče, ljudski pesnik Lesičjak s pesmimi, si je postavila trajen spomenik s številnimi igrami, ki jih je spisala in s katerimi je bogatila naše duhovno življenje.

Nepričakovano je lani preminil tudi nekdanji globaški župan Lovrenc Laznik v Slovenjah. Medtem ko so se drugi preselili in se še selijo v doline, je rajni vztrajal na grudi davnih prednikov v svojih ljubljenih Rutah ter ostal do smrti, kar je vedno bil: kmet z dušo in telesom.

Na svoj večnostni cilj so lani dospeli še: vedno nasmejana 77-letna Frančiška Harih, pd. Plahutnica, 76-letni Butejev oče Bolbej in dolgoletni globaški mežnar, Apolonija Sreiner, stara mati ugledne ter številne Falandrove družine, ter 84-letna Marija Gregorič. Dasi vse življenje bolehna, je rajna Mica rada zgodaj vstajala in redno po palicah lezla v skoraj en kilometer oddaljeno cerkev. Pripetilo pa se je včasih, da so bila vrata še zaprta; tedaj je dvignila palico in tolkla po njih, dokler se niso odprla.

Smrt pa ni pobirala samo stare, obiskala je tudi družino Karla Pikala in za vselej odpeljala iz njihovega družinskega vrta 4-letno cvetko Marijo, pri Zagonu pa angelčka Anico.

V Celovcu smo lani položili k večnemu počitku naši rojakinji in nekdanji cerkveni pevki: Marijo Cirgoj in Lizo Wolbart, v Štebnu pa 84-letnega nekdanjega poslovodjo Černiceve trgovine v Celovcu Pavla Brica.

Naj v miru počivajo!

Če so tvoji načrti samo za eno leto, potem vsej žito.
Če imaš načrte za deset let, vsadi drevo.
Če delaš načrt za sto let, potem poduči svoj narod.
Ako si žito sejal, boš samo enkrat žel.
Ako si drevo vsadil, boš desetkrat žel.
Ako si narod podučil, boš stokrat žel.
(Kuan-tzu pred 2600 leti)

Ako si možu dal ribo, si ga enkrat nahranil;
ako si ga naučil ribariti, se bo hranil vse svoje življenje. (Kuan-tzu)

Slovensko prosvetno društvo „Zarja" v Železni Kapli vabi na

7. SANKAŠKO TEKMO

ki bo v nedeljo, 28. januarja 1973, v Lepeni pri Železni Kapli. Štart pri Gregoriču — cilj pri Hudopisku.

Tekmujejo v teh skupinah:
— mladinke — rojene 1958 in mlajše
— mladinci — rojeni 1958 in mlajši
— ženske in moški

Štartni prispevek za ženske in moške znaša šil. 15.—, za mladinke in mladince pa šil. 5.—.

Tekmovalci se zberejo ob 11. uri pri cilju, kjer dobijo štartne številke, katere se delijo brez izjeme samo do 11.45. Štart je ob 12.00 uri.

Vsak tekmuje na svojo odgovornost. Dovoljene so samo ljudske sanke.

Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad bo po končani tekmi pri gostilni Rastočnik v Lepeni, kjer bo nato tudi

ples s srečolovom

Vsi znanci in prijatelji društva iskreno vabljeni. Odbor

NOTA AVSTRIJSKE VLADE JUGOSLAVIJI:

Avstrijski odgovor

Na jugoslovansko noto o položaju slovenske narodnostne manjšine na Koroškem z dne 6. novembra lani je avstrijska vlada odgovorila 11. januarja letos. Včeraj smo priobčili besedilo jugoslovanske note, danes pa objavljamo avstrijski odgovor nanjo — tudi tokrat v neuradnem (redakcijskem) prevodu.

Zvezno ministrstvo za zunanje zadeve republike Avstrije si šteje v čast, da lahko veleposlaništvo Socialistične federativne republike Jugoslavije zaprosi, naj vladi SFRJ v zvezi z noto zveznega sekretariata za zunanje zadeve SFRJ z dne 6. novembra 1972, št. 38051, sporoči naslednje:

Avstrijsko zunanjo politiko usmerjajo temeljni interesi in trdna odločenost, da bi odnose z vsemi sosednimi državami opirala na kar se da dobro in kar se da trajno medsebojno razumevanje in obojestransko sodelovanje. Še zlasti velja to za razmere do Socialistične federativne republike Jugoslavije. Avstrijska zunanja politika se ravna po tako zastavljenem cilju ne samo zaradi avstrijske ali jugoslovanske, temveč zaradi vseevropske koristi.

Nadalje je cilj politike avstrijske zvezne vlade, da znotraj republike Avstrije življenjske in razvojne možnosti vseh državljanov, ne glede na to, ali pripadajo nemško govoreči večini ali etnični manjšini, tako oblikuje, da se vsi državljani v republiki Avstriji do največje mogoče mere počutijo kakor doma. Zvezna vlada se pri tem zaveda, da je prav manjšinam zaradi njihovega manjšinskega položaja politično občasno potrebna posebna podpora vlade za njihov kulturni, etnični in gospodarski razvoj in enakovredno udeležbo v stalnem družbenem razvoju večinskega naroda, ki presega enakopravnost državljanov. Vlada tudi meni, da bi bilo treba razmerje med manjšino in vlado pretehtati v neposrednem stiku med izbranimi predstavniki manjšine in organi zveze ali ustreznih zveznih dežel ter da bi v tem okviru morali iskati tudi rešitev za odprta vprašanja. Avstrijska zvezna vlada je zategadelj s sklepom z dne 19. decembra lanskega leta z odobravanjem sprejela na znanje ustanovitev reprezentativne komisije izvedencev pod predsedstvom zveznega kanclerja.

Komisija bo strokovno pretehtala vprašanja, ki izvirajo iz 3. odstavka 7. člena avstrijske državne pogodbe, in bo kmalu začela delati. Iz istih razlogov je zvezni kancler, ravnaje se po že daljši praksi, 6. aprila lani izčrpno razpravljal s predstavniki slovenske manjšine, 27. oktobra lani z župani gradiščanskih občin in 2. novembra lani z župani južne Koroške; takšni pogovori se bodo še nadaljevali. Avstrijska zvezna vlada zelo obžaluje, da je — delno zaradi note zveznega sekretariata za zunanje zadeve z dne 6. novembra lanskega leta, še bolj pa zaradi izjav, ki so jih nato izrekle odgovorne osebnosti SFRJ — nastal zmoten vtis, da sta bili slovenska in hrvaška manjšina v Avstriji doslej v celoti ali v veliki meri prikrajšani za pravice, ki jima pripadajo. Ne da bi želela podrobno naštevati vseh v prejšnjih letih sprejetih korakov, ki so bili v korist manjšin v Avstriji, želi avstrijska zvezna vlada za primer navesti, da je bila že leta 1957 ustanovljena slovenska gimnazija v Celovcu in da se ta gimnazija zdaj dograjuje z vlaganjem znatnih sredstev, opozarja pa tudi na velikodušno zasnovani manjšinski šolski zakon iz leta 1959, ki je v veljavi v zelo širokem krogu dvojezičnih obveznih šol, in na istega leta sprejeti zakon o uporabi slovenskega jezika na sodiščih. Nadalje opozarja na podporo in finančno pomoč, ki jo že leta daje številnim organizacijam in združenjem manjšin v korist ohranjevanja etnične samosvojosti. Pri tem niti ni treba poudarjati, da ima manjšina v Avstriji v popolni enakopravnosti z drugimi državljani po ustavi zakonsko zagotovljene pravice, zlasti še svobodo tiska, združevanja in zbiranja.

V skupnem sporočilu o uradnem obisku predsednika SFRJ Josipa Broza Tita v Avstriji leta 1967 sta zaradi tega „obe strani izrazili zadovoljstvo zaradi nadaljnjega napredka pri uveljavljanju pravic slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, ki — kakor se je pokazalo v prejšnjih letih — vse bolj opravljata povezovalno funkcijo med sosednima državama". Torej je očitanje vlade SFRJ, izraženo v noti z dne 6. novembra lanskega leta, češ da Avstriji pri obravnavanju manjšinskih problemov „manjka dobre volje", brez stvarne podlage.

Zakon o postavljanju dvojezičnih krajevnih oznak in napisov na ozemlju Koroške s slovenskim ali mešanim prebivalstvom, ki ga je avstrijski parlament sprejel julija lani, se opira na prizadevanja avstrijske zvezne vlade, da bi v korist zelo raztreseno naseljenih pripadnikov slovenske manjšine sprejela praktično rešitev na podlagi kar najbolj objektivnih meril in v zvezi z nekim še odprtim vprašanjem določil v noti navedenega 7. člena avstrijske državne pogodbe.

Samo po sebi je razumljivo, da avstrijska zvezna vlada ob vsem spoštovanju ustavno in pravno zajamčenih temeljnih demokratičnih pravic v skladu z avstrijsko pravno ureditvijo ne vidi nikakršnega razloga za prepoved organizacij, ki jih je omenila vlada SFRJ. Izključna stvar pristojnih avstrijskih oblasti je, da ugotovijo, ali dogodki v Avstriji po avstrijski pravni ureditvi pomenijo „protiustavne akcije" ali ne in na kakšen način morajo posredovati avstrijski organi. Zvezna vlada tudi obžaluje, da je jugoslovanska stran v neki uradni noti avstrijske državljane posplošeno obtožila zaradi šovinizma ali neonacizma. Zvezna vlada sodi, da je bistveno potrebno prek trenutnih čustev usmeriti pogled v prihodnost.

V zvezi s tem zvezna vlada zelo ceni, da sta tudi v noti zveznega sekretariata za zunanje zadeve SFRJ z dne 6. novembra 1972 prišla do izraza interes in želja jugoslovanske vlade, da bi se dobri sosedski in prijateljski stiki z Avstrijo še naprej razvijali. Isti interes in isto željo ima, kakor je zapisano že v začetku te note, tudi avstrijska zvezna vlada.

Glede na sedanje splošno ozračje popuščanja napetosti v Evropi si zvezna vlada težko predstavlja, da ne bi bilo mogoče priti do zadovoljive rešitve z vzajemnimi, med sosednima državama običajnimi stiki, ter rešiti bodisi vprašanje, ki je predmet note z dne 6. novembra 1972, samo po sebi ali skupaj z drugimi vprašanji, ki se nanašajo na sosedske stike med republiko Avstrijo in Socialistično federativno republiko Jugoslavijo. Avstrijska zvezna vlada se bo pri tem ravnala po principih, izraženih v deklaraciji generalne skupščine OZN z dne 24. oktobra 1970, nanašajočih se na načela mednarodnega prava glede prijateljskih vezi in sodelovanja med državami v skladu z določili OZN.

Zvezno ministrstvo za zunanje zadeve tudi ob tej priložnosti izraža veleposlaništvu SFRJ svoje posebno spoštovanje.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

bo na povabilo obeh osrednjih kulturnih organizacij koroških Slovencev gostovalo s komedijo Antona Tomaža Linharta

Ta veseli dan ali Matiček se ženi

v soboto, 3. februarja, ob 19.30 v dvorani **pri Šoštarju v Globasnici;**
v nedeljo, 4. februarja, ob 14. uri v **kinodvorani v Borovljah** in ob 19. uri v **farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu.**

Na predstave vabita:

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

Drava teče spet v stari strugi

Pretekli petek je bil storjen pomemben korak k izgradnji dravske hidrocentrale Rožek—Št. Jakob v Rožu. Potem ko je silna detonacija porušila umetno zgrajeni jez, je Drava, ki so jo zaradi gradnje zajeznega nasipa speljali drugam, ponovno stekla v staro — prvotno strugo.

Po izgradnji hidrocentrale, ki naj bi jo zgradili še letos, bo večji del vode tekel po več kot tri kilometre dolgem kanalu v hidrocentralo, ki bo dajala 80 tisoč kilovatnih ur električne energije.

Po uspeli razstrelitvi jezu je direktor dipl. inž. Werner v baraki za delavce častnim gostom pojasnil sedanji položaj gradnje hidroelektrarne Rožek—Št. Jakob. Konec julija bo že tekla voda po kanalu v hidroelektrarno, medtem ko bo začel delovati prvi generator (stroj za proizvajanje elektrike) v oktobru, drugi pa marca leta 1974. Direktor Werner je tudi omenil, da proizvajajo Dravske elektrarne že danes več elektrike kot Donavske elektrarne.

V zvezi s postavitvijo atomskih elektrarn je direktor Werner dejal, da bo gradnja hidroelektrarn v Avstriji še naprej velikega pomena, kajti če bi bile vodne sile naše dežele popolnoma izkoriščene, bi dale 43 milijard kilovatnih ur električne energije, od tega pa smo izrabili komaj polovico.

DAS IST KÄRNTEN — danes in nekdaj

Pred tedni je priromal po pošti na naše domove list z naslovom „Das ist Kärnten". List je pisan v nemščini in naj bi predvsem nemškim rojakom služil v premislek, kot so to poudarili avtorji ter izdajatelj lista. Hvalevreden je idealizem izdajateljev, poleg Nemcem naj bi ta list služil v premislek tudi Slovencem. Kajti za časa Andreja Einspielerja smo imeli koroški Slovenci tudi še svoj nemški tisk. Usoda in oblast sicer nista bila naklonjena objektivni informaciji nemškega prebivalstva, kljub temu bo treba tudi danes premišljevati o primernem modusu obširne in redne informacije v nemškem jeziku na Koroškem. Kajti iz same ljubezni do Slovencev tega nihče ne bo storil.

-flos-

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 28. 1.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 29. 1.: 13.45 Informacije — Ljudske pesmi — Iz ljudstva za ljudstvo. — TOREK, 30. 1.: 9.30 Za dobro voljo. — 13.45 Informacije — Šport — Iz popotne torbe. — SREDA, 31. 1.: 13.45 Informacije — Poper in sol. — ČETRTEK, 1. 2.: 13.45 Informacije — Koroški kulturni pregled — Cerkev in svet. — PETEK, 2. 2.: 13.45 Informacije — Prof. Ciril Cvetko: Razvoj slovenske glasbe — 8. — SOBOTA, 3. 2.: 9.00 Rubrika za jugoslovankse delavce v Avstriji — Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT

SMUČANJE

Uspehi avstrijskih smučark in smučarjev

V Grindelwaldu je bilo v torek, 16., in v sredo, 17. januarja, tekmovanje v smuku in slalomu za ženske. Obakrat so avstrijske smučarke slavile zmago. V smuku je bila prva **Annemarie Pröll,** 2. je bila Drexel, 3. Totschnig, 4. Zubriggen (Švica) itd.

Naslednji dan (v sredo) so smučarke tekmovale v slalomu. Tu se je lahko veselila uspeha Avstrijka **Monika Kaserer,** 2. je bila Nemka Rosi Mittermaier, 3. pa Kanadčanka Judy Crawford. Tekmovanje se je odvijalo v Wengnu na vrhu Lauberhorna. Kasererjeva je s to zmago nekoliko zmanjšala veliko prednost Pröllove v tekmovanju za svetovni pokal.

V St. Gervaisu so v veleslalomu spet triumfirale avstrijske smučarke. Tekmovanje je bilo v soboto, 20. januarja. Na prvo mesto se je ponovno uvrstila neprekosljiva **Annemarie Pröllova,** ki je doslej dosegla že sedmo zmago v letošnjem tekmovanju za svetovni pokal. Njena zasledovalka v tem tekmovanju, rojakinja Monika Kaserer pa je bila v tem veleslalomu druga. Na tretje mesto se je uvrstila Francozinja Jacquelin Rouvier.

V Megevu: Zmaga Duvillarda

Na tekmovanju za svetovni pokal v veleslalomu za moške je zmagal Francoz **A. Duvillard,** ki je bil najhitrejši v drugi vožnji, medtem ko je imel v prvem spustu najboljši čas Avstrijec Hansi Hinterseer: 1. Duvillard, 2. Hinterseer, 3. G. Thöni (Italija), 4. David Zwilling itd.

Startna številka 13 prinesla Kasererjevi srečo

Monika Kaserer hiti od uspeha do uspeha. Kot pišemo na drugem mestu, se je Kasererjeva v St. Gervaisu uvrstila v veleslalomu na drugo mesto. V nedeljo je slavila le-ta smučarka v sosednem Les Contaminesu pri nadomestnem veleslalomu, ki je bilo zaradi slabih snežnih razmer januarja odpovedano v Mariboru, lepo zmago, druga je bila Treichl, tretja pa Američanka Cochran, medtem ko se je morala nosilka svetovnega pokala Annemarie Pröll zadovoljiti z osmim mestom.

Nemci letos uspešni v slalomu

Še nikoli poprej niso imeli nemški smučarji toliko uspeha kot v letošnji zimski smučarski sezoni. V osmih dneh je Nemec Kristijan Neureuter, študent medicine iz Partenkirchna, dosegel izreden uspeh, ko je v svetovnem pokalu že drugič zmagal v slalomu za moške, in sicer v Megevu, potem ko je v obeh spustih vozil najboljši čas in pustil za seboj Italijana Gustava Thönija, Švicarja Walterja Trescha in Davida Zwillinga.

Tudi z Alfredom Mattom so avstrijski smučarji lahko zadovoljni, dosegel je deveto mesto, Thomas Hauser 13. in Pechtl 15. mesto. Korošec Klammer, Berchtold in Kniewasser so izpadli že v prvem spustu. Omembe vredno je napredovanje Francoza Duvillarda: zmagovalec veleslaloma in 6. mesto v slalomu sta mu prinesla zmago v kombinaciji in s tem veliko nagrado Megeve.

Svetovni pokal v številkah:

Moški po dvanajstih tekmovanjih: 1. Colombin (Švica) 106 točk; 2. Zwilling (Avstrija) 104 točke; 3. Gustav Thöni (Italija) 84 točk; 4. Duvillard (Francija) 67 točk; 5. Neureuther (ZRN) 65 točk itd.

Slalom (po treh tekmovanjih): 1. Neureuter (ZRN) 65 točk; 2. G. Thöni (Italija) 45 točk; 3. Tresch (Švica) 37 točk itd.

Moštvo: 1. Avstrija 318 točk, 2. Švica 278 in 3. Italija 275 točk.

Ženske (po treh tekmovanjih): 1. Pröll (Avstrija) 178 točk; 2. Kaserer (Avstrija) 126; 3. Rouvier (Francija) 71 točk.

Veleslalom — ženske: 1. Kaserer (A) 65 točk; 2. Pröll (A) 53; 3. Wenzel 24 točke itd.

Ženske skupno: 1. Avstrija 500 točk; 2. Francija 183; 3. ZRN 146 točk itd.

Skupna ocena (moški in ženske): 1. Avstrija 818 točk; 2. Švica 328; 3. Francija 279 točk itd.

KEGLJANJE NA LEDU

V Boznu na Južnem Tirolskem je bilo v nedeljo evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu. Avstrijski športniki so v tej disciplini dosegli odličen uspeh. Dosegli so vsa tri prva mesta. Salzburški kegljači so se še posebno odrezali, saj so postali dvakrat evropski prvaki.

Tekmovanje moštev: 1. Avstrija 36 točk, 2. Zvezna republika Nemčija 35 točk, 3. Avstrija (Olimpia Weiz) 34 točk.

Kegljanje na daljavo: 1. Isidor Grießner (Avstrija): 139,42 m; 2. Georg Geng: 133,65 metrov; 3. Peter Mussner (oba Nemčija).

Kegljanje v cilj: 1. Avgust Gierlinger 102 točke, 2. J. Schallmoser (oba Avstrija) 90 točk, 3. Richard Haun (ZRN).

Pravilno študiramo?

Študentje, še posebej pa bruci, se nehote vprašamo ali je oblika študija, ki jo imamo sedaj, pravilna oz. ali zadosti vsem potrebam in času. Vprašanje, ki se s tem poraja, pa je tudi, ali znamo pravilno študirati in ali se znamo za študij sploh pravilno pripraviti.

Teorij je mnogo. Praksa je pokazala, da se najbolje obnesejo tiste, ki jih postavijo teoretiki po večletnih analizah in so zato dovolj globalno jasne ter sprejemljive za učenca. Pri študiju naletimo na določene pojave, ki so združeni bodisi s težavami ali pa neposredno s samim študijem. Napake, ki jih delamo, zlahka odpravimo, če smo pri delu enotni in nas vodi tudi določen program, t. j., da opravimo študij po že vnaprej začrtani poti. Današnjo teorijo razdelimo na naslednja področja:

— *Priprava na študij*
— *Študij in njegovo prikazovanje*
— *Ponovitev*
— *Ugotavljanje znanja*

PRIPRAVA NA ŠTUDIJ

Nedvomno je velikega pomena že sama priprava na delo. Znani so primeri, da se študent ne more prilagoditi okolju, v katerem študira in zato absolutno ne more pričeti s študijem. Ko najde ustrezajoč prostor, lahko prične s študijem. Zato si je potrebno:

— *oskrbeti študijski material*
— *prostor za študij*
— *čas*

Za slednjega lahko poudarim, da je velikega pomena. Trditev, da se najlažje učimo dopoldne je zmota, ljudje se lahko učijo kadarkoli, potrebna je le volja in dejanska poglobitev v sam študij. Mnogim ustrezajo tudi določeni dnevi za izbiro časa študija. Primeri, ki jih obravnavajo svetovni teoretiki kažejo, da osebe, ki so podvržene intenzivnemu študijskemu delu, dosežejo maksimalni učinek v prvih treh dneh tedna, nakar krivulja intenzitete pada.

ŠTUDIJ IN NJEGOV PRIKAZ

Kot študiranje smatramo intenzivno poglabljanje v snov, njeno sprejemanje v spomin ter logičen zaključek tega dela. Ameriška teorija študija pravi:

— *opredeli se za določen študij predmeta*
— *obravnavaj ga fazo za fazo*
— *poudari vsako ključno točko*
— *pomagaj si z avdivizuelnimi pripomočki*
— *kontroliraj čas*

Zopet se ustavimo pri slednjem. **Mnogi trdijo, da je pravilno, če se „gulijo tako dolgo, dokler ne znajo“.** Zmota. **Postopni študij dosti več pripomore k izobrazbi, kot kampanjsko, trenutno študiranje.** Iz tega se je tudi razvil študij per partes, s katerim je študent prisiljen sprotno delati ter slediti snovi.

PONOVITEV SNOVI

Je važnega pomena. Še posebno se dobro obnese pri tako imenovanem kurznem sistemu študija (glej zgoraj navedeni odstavek) saj mora študent za nadaljno obvladanje snovi obvladati tudi predhodno snov. Kako ponavljamo:

— *uporabljamo priročnik*
— *zastavljamo si vprašanja*
— *razpravljamo o njih*
— *ob ponavljanju smo potrpežljivi*

Zadnji činitelj je še posebne važnosti, kajti če nam določena snov „spuhti“ iz glave še s tem ne smemo končati študija. **Ponovitev snovi je zato najboljši dokaz, da nam bo snov ostala v spominu.**

UGOTAVLJANJE ZNANJA

Navadno ga ugotavljajo profesorji, lahko pa ga ugotovimo tudi sami. Že samo ponavljanje je ena izmed teh oblik, sledijo pa ji tako:

— *zastavljamo si vprašanja*
— *študiramo v manjši skupini ter postavimo več vprašanj, kot je odgovorov*
— *pričnemo vsi naenkrat*
— *evidentiramo rezultate*

Rezultati našega dela bodo dokaz ali snov obvladamo ali ne. **V slednjem primeru je priporočljivejša ponovitev, če pa tudi ta ne zaleže, pa ponovni študij.**

Za konec velja zapisati še kratke napotke za ponovitev preštudirane snovi, ki jo študiramo v skupini:

Planiramo:

— *vprašanja v splošni obliki*

Z vprašanji dosežemo:

— *da člane skupine prisilimo k razmišljanju*
— *da skupno proučimo temo*
— *da poglobimo razumevanje predmeta*
— *da poudarimo važne vidike predmeta*
— *da opogumimo bojazljive in zaostale člane skupine*

ZAPOMNIMO SI:

— *da je treba vsako vprašanje izraziti preprosto in jasno*
— *da je treba vsako vprašanje prilagoditi sposobnosti članov*
— *da je potrebno vsem omogočiti čas za premislek*
— *da je bolje odgovor izvleči, kot ga sami povedati*
— *da članov skupine ne izprašujejo po redu*
— *da so vprašanja: kdo, kje, kdaj, kaj, kako, zakaj?*

To je za sedaj teoretična postavitev pravil pravilnega študija. Upoštevanje vsaj polovice navedenih bo pripeljalo vsakega študenta do tega, da mu bo študij resnično lahak in ne bo povzročal toliko težav, kot jih. Poskusimo lahko, slabše ne more biti.

(Marijan Vraničar — študentski list »Katedra«)

Zadnja pravda

Spisal J. S. Baar, iz češčine prevedel V. Hybášek 36

Sonce se je krvavordeče nagnilo k zatonu. Kakor da je kdo pomočil čopič v kri in prevlekel z njim čez nebo, tako gorijo ogromne žareče lise na njem. Tudi gozdi kakor da goré; ognjene barve ležijo kakor pahljača nad Haltravo — in še vedno raste prečudna ruda, ognjena povodenj v širjavo in višavo. „Glejte, kako sonce zahaja — še kaka nesreča bo ob proščenju,“ so si kazali ljudje, ko so se vračali domov.

Preden sta prišla orožnika z Adamom v Dražinov, se je stemnilo. Srečavali so voznike, Ciglerjeve hlapce s težkim tovorom stekla in smirka, kramarje, ki so hiteli, kot da je jutri, in ne šele pojutrišnjem v Klenči Martinje „žegnanje“. Marsikateri je spoznal Adama, gledal dolgo za njim in vpraševal orožnike, kaj je zagrešil. Toda Adam je molčal, molčala sta tudi njegova spremljevalca. Stopali so dol po Rejkovski rebri, in glej! — Kdo prihaja? Vitek mladenič z zavojem knjig pod pazduho. „To je Martinov študent,“ ga je spoznal Adam in povesil oči k tlom. „Moral bi mu povedati, da nima več očeta,“ je mislil, „toda ne, ne povem mu, čemu bi ga žalostil! Tekel bi in še iztaknil bi lahko kaj. Saj bo zvedel še prezgodaj žalostno vest.“

„Hm, to je vendar stric Adam,“ ga je spoznal tudi dijak; „kaj pa je naredil tako hudega, da ga kar dva orožnika peljeta?“ Srečala sta se, šla naprej in se oba ustavila kakor na določeno znamenje. V naslednjem trenutku sta se ozrla. „Saj sem vendar imel tega fanta vedno rad, tih in miren je kakor golobček,“ je mislil Adam in je zaklical: „Martinče, prosim te, odpusti mi in ne srdi se name!“

„Jaz nisem bil nikdar jezen na vas, stric,“ je odgovoril dijak.

„Naprej, naprej!“ je silil stražmojster. — Razdalja med stricem in nečakom se je večala, tema je legla mednju.

„In moli za naju oba, zame in za svojega ata — ko boš gospod!“

„Kdo vé, kaj še bom!“ je bilo čuti mladi glas; — študenta samega že ni bilo več videti. Pospešil je korak in kakor jelen pribežal na hrib ter pogledal od Rejkovic dol h Klenči. Nič posebnega ni zapazil. Mislil je, da bo morda videl požar, da je stric morda zažgal hlev, da bi prišel do denarja. Ničesar ni videl. Le nad Klenčim v gozdu — tam na njihovem travniku — je plamenela visoka grmada... „Kaj žgejo tam v gozdu danes, pred proščenjem?“ je ugibal dijak Martin Porazil. Pa ni mogel uganiti. Kako bi mogel slutiti, da tam pri tem ognju sedi stisnjen tretji orožnik, stražnik ob očetovem truplu, da bi ga nihče ne premaknil, dokler ne pride sodna komisija — —

XI.

Prvo, kar je opazil Adam, ko so ga privedli v porotno dvorano okrožnega sodišča v Plznju, je bila njegova lopata na mizi, kamor so jo bili položili kot corpus delicti. Nasmehnil se je in pomislil: „Lopatica, kje si se pa vzela? Kako pa si prišla semkaj? Taka si, kot si bila, niso te še nesli h kovaču, da te v jeklu prekuje.“ Potem šele se je ozrl na slavne sodnike.

„To je moja zadnja pravda na tem svetu,“ je pomislil, „pa je svečana. Kar živim, še nisem videl tako slavnostne.“ Pozorno je opazoval sodni senat, predsednika in svétnike in državnega zagovornika. Videl je črne uniforme z žoltimi, kakor zlatimi gumbi. Tedaj se je rahlo nasmehnil. Spoznal je za zeleno mizo gospoda Pražaka. „I, glejte si no! — Gospod adjunkt je tudi tukaj. Sevé, sedaj ni več adjunkt, gotovo ne! — Vem, da so ga že povišali, ko sedi tu pri okrožnem sodišču. Adjunkt je bil pred leti, ko si je pri nas vzel doktorjevo Tinko. Res pa je: spremenil se je precej. Včasih je bil tenak kot preklja in sedaj je debelušen; lasje in brada mu sivé, in kakšna je pač neki sedaj njegova gospa? To vam je bila taka srčkana deklica; zelo mila gospodična, polna življenja, vse je kar igralo v njej in na njej. Hodila je včasih z mamo in z gospodom Pražakom skozi naše dvorišče proti gozdu, in rajni oče ji je vedno pravil: „Presneto, Tinka, vi bi bili čedna kmetica; škoda vas je za mesto.“

Glej, tudi gospod Pražak je spoznal Adama; z roko mu je zamahnil v pozdrav, spregovoril nekaj s predsednikom, se dvignil in pristopil naravnost k njemu, k Adamu. Celo roko mu je stisnil in vprašal: „Prosim vas, Porazil, kako je le prišlo do tega?“ Vi, tak človek! Še pišče se vam smili, pa ste ubili človeka.“

„Kar je, to je!“ je skomizgnil Adam z rameni.

Izžrebani porotniki so vstopili, prisegli in sedli na svoja mesta.

Nepovabljeni gost

Sredi januarja je padlo mnogo snega. Sprva je bil moker. Že po dveh dneh je zapihal vzhodnik. Pritisnil je mraz, kakršnega tisto zimo še ni bilo.

Iz gozdov so se tihotapile v dolino lačne zveri. Lisice so napadale kure in race. Iz snežniških gozdov so prilomastili v vasi sestradani volkovi in so napadali konje, govedo, drobnico. Pri Komarjevem sosedu Uršiču so v eni noči zaklali štiri ovce.

Domači pes Lev je tisto noč strahovito lajal, tulil. Slišali so ga, pa so mislili, da ga vznemirja burja, ki je hrumela, kakor je bila v zimskih dneh njena stara navada, in je vse prevpila, zaglušila tudi blejanje Uršičevih ovac, njihove obupne klice na pomoč.

Prihodnjo noč so Komarjevi pustili hlevska vrata nalašč samo priprta. Burja se je stišala, mraz pa se je stopnjeval, tih, globok braz z volčjimi čekani, ki je grizel do kosti celo volkove in lisice.

V tisti noči se ni primerilo nič hudega. Pač pa se je tretjo noč prihulil do Uršičeve domačije velik volk. Stal je, vohal, prisluškoval, se splazil k hlevu, pa se nikakor ni mogel vtihotapiti vanj. Okno je bilo zaprto in zavarovano z dvema močnima navzkriž pribitima deskama. Obrnil se je in se pritihotapil h Komarjevim. Previdno, skoraj neslišno, vendar ne tako tiho, da ga ne bi bil zaslišal Lev. Privzdignil je uhlja in poslušal. Volk je odrinil priprta hlevska vrata. V hlevu ni bilo ovac in ne krave. Obe Janezovi ovci in krava so bile na varnem v skednju. Volk jih je zavohal, ni pa mogel do njih. Zapeljivi duh ga je tako začaral, da je pozabil na previdnost.

Lev je prvič v življenju videl, bolj čutil, ko je videl krvoločno zver. Dlaka se mu je naježila. Skočil je zveri na hrbet in jo zgrabil za vrat. Volk ga je s strahovito silo stresel s sebe. Tedaj sta se spoprijela s prednje strani. Niti črhnila nista, nista utegnila. Volk je zasadil čekane v Levovo prednjo desno nogo. Lev je zatulil, zbesnel in se z bliskovito močjo zagnal v shujšanega volka. Zagrizel se mu je v goltanec. Valjala sta se po hlevu. Kri jima je tekla iz neštetih ran. Nista popuščala. Dobro sta vedela, da mora eden podleči. Lev je stiskal čeljusti in ga krepko držal za goltanec, volk se je branil, se skušal rešiti iz železnega prijema Levovih klešč. Brezuspešno. Lev bi bil rad zalajal, poklical Janeza, vedel pa je, da bi ga utegnilo to pogubiti ali v najslabšem primeru omogočiti vragu pobeg.

Uro in dlje je trajal zverinski boj. Obema so pohajale moči. Lev je skušal preprijeti, mu zasaditi čekane globlje v goltanec. Volku je pojemala sapa. Lev je izkoristil ugoden trenutek, preprijel in ga s poslednjo močjo stisnil za goltanec. Volk se je zrušil, kakor da mu je nevidna sekira spodsekala noge. Lev je še enkrat stisnil zverini goltanec, stopil s prednjima šapama na drgetajoče telo premaganega sovraga, dvignil glavo in zatulil, kakor so v pradavnini po zmagovitem dvoboju zatulili njegovi davni predniki. Tedaj so tudi njemu pošle moči. Skušal se je obdržati na nogah, a obšla ga je čudna slabost in položila na mrzla tla. Bojevnika sta ležala drug poleg drugega.

Predirljivi, zverinski Levov zov, zmagoslavni krik, je zbudil Janeza iz rahlega sna, ki je bil bolj bedenje ko sen. Vrgel se je naglo v hlače, obul škornje, se ogrnil, pograbil žepno svetilko in stopil na dvorišče. Bliskovito je zavil proti hlevu, odrinil priprta vrata, posvetil in zagledal zleknjenega volka in poleg njega Leva, ki je molel vse štiri navzven. Kriknil je, stekel v hišo in vse prebudil:

„Volk je zadavil Leva!"

Oče Martin se je, kot bi pihnil, oblekel, prižgal proti vetru varno svetilko in se zagnal proti hlevu, za njim otroci in žena. Janez je pokleknil k Levu in radostno vzkliknil:

„Diha, še diha!"

„Tudi volk še dregeče, pa ne bo več dolgo! Lev mu je pregrizel goltanec!" je dejal oče.

Januar

JANUAR LAHKO JE SREČEN,
PRVI PRIDE V KOLEDAR,
V TOPLO SUKNJO JE OBLEČEN
IN PEČI JE GOSPODAR.

VENDAR V HIŠI NE POSEDA,
RAD NA POLJE SE PODA
GLEDAT, ČE DOVOLJ JE LEDA
IN ČE JE DOVOLJ SNEGA.

ČE JE VSE, KOT MORA BITI,
VZAME SMUČKE IN JUHEJ! —
NOČE VEČ PEČI KURITI,
KOGAR ZEBE, SAM SE GREJ!

ČE PA KAJ V NEREDU VIDI,
PIŠE BURJI TJA NA KRAS:
„LJUBA TETA, KMALU PRIDI,
VSE POGREŠA TE PRI NAS..."

BURJA PA, NE BODI LENA,
BRŽ JO V GOSTE PRIVIHRA
IN IZ TORBE DO KOLENA
V DAR NASUJE NAM SNEGA.

„Peljimo Leva k veterinarju!" je predlagal Janez.

„Ne mudi se! Izpral mu bom rane in jih namazal z jazbečjo mastjo, pa bo dober," je rekel oče.

Medtem je Lev že odprl oči, pogledal proti volku, razprl čeljusti in zarohnel. Skušal se je vzdigniti in se zaleteti proti sovragu, pa je le zastokal. Bolečine so bile prehude.

„Dober je, nič hudega mu ne bo!" je presodil oče, Janez pa ga je božal:

„Junak si! Volka si stisnil! Mrtev je, čeprav še rahlo drhti!"

Lev ga je razumevajoče pogledal. Oče in Janez sta ga prijela in dvignila. Opotekel se je, kakor da se ga je napil. Janez ga je podpiral, a žival se je bolj vlekla, kakor hodila.

V kuhinji so ga položili na tla. Saška je prinesla steklenico močne slivovke. Oče mu je z njo izpral rane. Peklo ga je. Nato je vzel s police v kuhinjski shrambi lonec z jazbečjo mastjo in mu namazal vse rane. Bile so precej globoke.

„Obveži ga, oče!" je zaprosil Janez.

„Ne vem, če bi bilo pametno. Jutri zarana stopim k živinozdravniku in ga poprašam za svet," je obljubil oče.

Ko si je Lev za silo opomogel, so mu ponudili skledico mleka, ki jo je pohlepno polokal.

„Ali bi še?" ga je vprašal Janez. Zdelo se mu je, da mu je pritrdil.

„No, pa popij še moje! Jaz bom jutri zjutraj črno kavo! Saj se nisem bojeval kakor ti!" mu je rekel Janez in mu znova nalil mleka do roba sklede.

Lev je prizadevno pil, kakor da je nabiral izgubljene življenjske sile. Potem se je ulegel, se raztegnil po dolgem in širokem, zaprl oči in pri priči zasmrčal. Tu pa tam mu je pricurljala iz rane kapljica krvi. Semtertja je zaškrtal z zobmi in tiho zarohnel.

Prihodnji dan zjutraj je že čvrsteje stal na nogah. Ko se je Janez odpravljal na odhod, se je dvignil tudi Lev.

„Ne, Lev, danes ostaneš doma!"

Razumel je in ubogal, čeprav ne kdove kako rad.

„Bolan si, hudo ranjen. Ko ozdraviš, me boš spet spremljal," mu je obljubil.

Hkrati z Janezom se je odpravil z doma tudi oče, a šla sta vsak v svojo smer, Janez na delo v mesto, oče pa v pol ure oddaljene Spodnje livade k živinozdravniku. Ta se je pravkar bril.

„Naj vas nič ne moti! Kar povejte, kaj vas je prignalo po tako slabi in zameteni poti pa še tako zgodaj k meni!"

Oče je povedal, kaj se je prejšnjo noč zgodilo pri njih in kaj pred dvema dnevoma pri Uršičevih.

„Ali je mogoče, da je Lev sam prevrnil volčjaka? Saj je še mlad pes!"

„Ne, ne, lansko spomlad je stopil v četrto leto."

„Pes, star tri ali štiri leta, je še mlad! Pravzaprav je bila zverina sestradana."

„Ne bi rekel, saj je predsinočnjim v Uršičevem hlevu zaklala štiri ovce, požrla pa dve."

„Z vami pojdem. Zanima me volk in tudi Leva bi si rad ogledal."

Živinozdravnik je ostrmel, ko je zagledal volka.

„Zver in pol!" je presodil. „Imeti mora najmanj sedem ali osem let. Bil je na višku moške moči! Levov ugriz — zverinski! Kakšne zobe ima ta žival! Zapeljite volka na občino! Dobili boste primerno nagrado," je svetoval Komarju. „Ta bi napravil še nič koliko škode!" je rekel in si nato ogledal še psa.

„Rane so hude. Obvezovati pa ga ni treba. Ne bi trpel obveze. To ni sobno ščene, pravi pravcati gorjan je! Če bi se mu kakšna rana zagnojila, ga le pripeljite k meni!"

„Koliko sem dolžan, gospod doktor?"

„Bežite, bežite! Za zdravljenje Leva ne bi vzel niti ficka! Lev ni samo vaš pes, Lev je naš pes..." je pribil.

Po odhodu doktorja, ki je razbobnal presenetljivo novico po Gornjih in Spodnjih livadah, so prihrumeli radovedneži z vseh strani h Komarjevim. Noben snežni plug ne bi bil tako temeljito splužil snega, kakor so ga steptale procesije zvedavih mladih in starih otrok.

Komarjevi so za ubitega volka prejeli lepo nagrado.

A. Cerkvenik

ZLATA:

Bo psiček res osivel?

Veter je pihal in ropotal z lesenimi oknicami in, ko se je zdaj pa zdaj unesel in se je njegov piš izgubil v daljavi, je bilo slišati nenavadno cviljenje.

»To mora biti psiček,« je pomislila mala Mira.

Potem je stopila k vratom, jih previdno odrinila in toliko da se ni zaletela naravnost v moker psičkov smrček. Psiček se je vzpel na zadnji nogi in ves prezebel žalostno cvilil.

Mira je tedaj junaško na široko odprla vrata in spustila nenavadnega gosta v hišo.

»Piki!« je rekla veselo in se nasmehnila. Tako je kužek kar pri priči dobil ime, ki je Miri najprej padlo na misel.

Mama in oče sta se potem jezila, češ, kaj neki bo vse počel psiček po hiši, toda Mira je ostala neomajna.

»Ne dam Pikca, ne dam ga!« je govorila.

In ostalo je tako, da je postal Pikec član domače hiše. Ostal je v hiši vso pomlad, poleti in še v jeseni. V primernem kotičku je dobil prostor, tam je ležala velika pisana blazina in Pikec je bil od prvega dne deležen velike ljubezni svoje male gospodarice. Toda Mira je kmalu začela razmišljati o psičku. Težiti so jo začela različna vprašanja...

»Koliko je le Pikec star... Morda je že zelo star...« je tehtala in taka ali podobna vprašanja zastavljala babici, dedku in gostom, ki so prihajali na obiske, in je o tem tuhtala s svojimi prijateljicami.

»Če je Piki star, tedaj bo kmalu osivel,« je modro povedala nekega dne Mirina prijateljica.

»Da bo osivel? Kako? Piki vendar ne more osiveti, saj je snežno bel od smrčka do konca repa... le na glavi ima majhno črno liso. Ne, tega da bi osivela prav ta edina pika na njem, ne more verjeti,« je sklenila Mira.

No, to je tisto, kar teži in muči Miro, ko se s svojimi prijateljicami pogovarja o Pikcu. Nikakor ne more z gotovostjo reči, koliko je star.

Pa zopet je čakalo Adama iznenadenje. Lastnim očem ni mogel verjeti.

„To je vendar on," si je ponavljal in v negotovosti je še enkrat hitro pogledal. Da, to je gospod Hausner, nadgozdar. Sedel je, obrnil obraz k Adamu in se mu kakor staremu znancu ljubeznivo nasmehnil. „Ravno dvanajst jih je, kakor apostolov," je štel Adam porotnike.

Gospod sodni predsednik je pozvonil. Adama so posadili na zatožno klop s hrbtom k občinstvu med dva stražnika; obravnava se je začela. Ko pa so začeli čitati obtožnico, je vzdignil glavo in z zanimanjem poslušal. Mirno, kakor da se ga zadeva prav nič ne tiče, je upiral oči na beročega in se čudom čudil, kako je vse to lepo sestavil in izpeljal; marsičesa, kar stoji v obtožnici, niti sam ni opazil in zanima ga kakor novica. Do večera bi sedel in poslušal, tako lepo zna oni gospod čitati.

„Vstanite, Porazil, gospod predsednik vas vpraša!" ga je nenadoma opomnil njegov zagovornik. Adam si ni želel zagovornika, odločno je povedal Dodlički, ko ga je obiskala v Plznju: „Samo to te prosim, ne skrbi več zame, ne hodi k nobenemu odvetniku, ne meči po nepotrebnem denarja proč!" — Toda brez zagovornika ne gre pri sodišču. Izbrali so mu ga in določili gospodje sami, in kakor mu je stražnik dejal, je to menda najglasovitejši doktor prava v Plznju in baje se je še sam radovoljno ponudil. Ko je sedaj opomnil Adama, je ta takoj poslušno vstal.

„Ali ste slišali obtožbo, Adam Porazil?"

„Slišal, dobro slišal —"

„Ste li krivi?"

„Kriv sem, pa tudi ne, kakor se vzame."

„Saj vendar priznate, da ste ubili brata?"

„Priznam. Pa ne morem kaj za to. Nisem ga hotel ubiti, in sem ga vendar ubil."

„Povejte nam torej, kako je bilo! — Toda govorite resnico!"

„I, čemu bi pa lagal? Sedaj že tudi ne morem drugače, kakor da govorim po resnici. Vse ste tam dobro zapisali, kakor je gospod bral. — Samo tega ni notri, zakaj sem ubil brata Martina."

„Povejte torej, zakaj, odkrito, kot si mislite, nam vse razložite!"

„Dragi gospodje, jaz nisem imel doma življenja, kot ga imajo drugi, imel sem pravi pekel. Petnajst let sem prenašal, dokler me niste pred pol letom zaprli za en mesec v temnico. Tam mi je vaš gospod pater odprl oči in pokazal, kako živim in kako bi moral in tudi mogel živeti. Drug človek sem se vrnil domov in se sveto odločil živeti v miru, naj bo, kar hoče. Trpel sem veliko, preizkušnja moja je bila silna, zatajeval sem se, molil sem, prosil sem Boga za dar moči in svete potrpežljivosti, govoril sem malo in se nisem zmenil za Martina, najsi me je še tako dražil. Kar mi je mogel najhujšega narediti, je storil. Pa jaz sem molčal. Prepričan sem, da se tam na tistem travniku nisva sešla slučajno, ampak da naju je rajni oče spravil skupaj. Vzradostil sem se v srcu, ko se je iz megle korak od mene pojavil Martin. Pristopil sem k njemu, prosil ga, naj mi odpusti; povedal sem mu, da se ne jezim več, da hočem pozabiti vse, samo da bo že vendar mir. Roke sem držal pred njim sklenjene na lopatinem držaju, in ko sem dogovoril, sem mu ponudil desnico —. Pa kakor da bi se imel dotakniti škorpijona, je odmaknil Martin roke. — — — ‚Jaz na tebe s kruhom, ti pa mene s kamnom?' sem pomislil in stari človek se je vzbudil v meni. Zopet ne bo miru, zopet bo tepež in rvanje! Še bo pekel! Tako grozno se mi je zazdelo to v tistem trenutku, kakor še nikoli nobena stvar na svetu. ‚Za naju oba ni več mesta na svetu,' sem si mislil, ‚eden mora odstopiti; glej, in veselim se, da bom jaz tisti.'

Življenje mi že ni bilo počenega groša več vredno. Videl sem Martina, kako je meril name z lopato, in sem čakal, da me pobije in bo imel mir, on in jaz. Čakal sem smrti, Martin se je sklonil, čepica mu je padla z glave. Na temenu se mu je zasvetila mala okrogla pleša; v očeh se mi je zameglilo, čul sem glas: ‚Ti ubij, ubij v Martinu srd, sovraštvo, maščevalnost, kakor si jo izrval iz sebe.' Bog mi je priča, da nisem ubijal Martina, ampak ubijal sem ta greh! Ko ga nisem mogel ubiti z dobro besedo, sem ga ubil z lopato. Kakor sršena zaradi žela, tako sem podrl Martina zaradi zlobne volje. Zase v tistem trenutku nisem mogel, nisem si mogel pomagati. Tako sem to storil, kakor sem zdajle povedal. Moral sem ga ubiti, da bi se mi olajšalo, moral sem se tega tudi javno spovedati pred vami in pred vsemi; ničesar nisem prikril, povedal sem golo resnico. Sedaj mi je laže, ne bojim se smrti, ker pred Bogom nisem kriv."

Adam je umolknil in si z roko otrl obilni pot, ki se mu je lesketal na čelu. Njegov govor je bil preprost, neprisiljena odkritosrčnost si je z močjo resnice podvrgla vse navzoče tako, da je za trenutek zavladala po porotni dvorani groba tišina kakor v cerkvi.

Prvi se je zavedel sodni predsednik.

„Ste li vedeli, kaj delate? Kake nasledke bo imelo vaše dejanje?" je vprašal urno Adama. (Dalje prihodnjič)

TV tedenski program TV

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

1. PROGRAM:

NEDELJA, 28. 1.: 10.25 Slalom za moške iz Kitzbühla: 1. spust — 12.55 2. spust — 16.30 Za otroke od 5. leta naprej: Tolovaj Rumzeis — 16.40 Za otroke od 6. leta naprej: Pan Tau — 17.05 Za družino: Eskimi na Aljaski — 17.30 Svet znamke — 17.55 Mesto dela zgodovino — 18.00 Brat, tak kot ti — 18.30 Skrivnosti morja — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Ivanov, drama Antona Čehovova — 22.00 Šport in Čas v sliki.

PONEDELJEK, 29. 1.: 18.00 Šport — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje iz ranča Shilo — 21.20 Šport — 22.20 Čas v sliki — 22.25 Managerstvo.

TOREK, 30. 1.: 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Raji živali — 19.00 Avstrija v sliki in Južna Tirolska — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.05 Stalingrad — 30 let kasneje — 22.20 Čas v sliki.

SREDA, 31. 1.: 10.00 Televizija v šoli: Južna Amerika — 10.30 Avstrija 1938—1945 — 11.00 Program za delavce: Mala Babeš v mestu — 12.30 Šport — 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: Pustna princesa — 17.10 Risanje — slikanje — oblikovanje — 17.35 Smučarsko tekmovanje za zlati ključ v Schrunsu — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Tri deklice in trije dečki — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Obzorja — 21.05 Alexander II. — 22.20 Čas v sliki.

ČETRTEK, 1. 2.: 10.00 Televizija v šoli: Grmovja v brezlistnatem stanju — 10.30 Opazovanje umetnosti — 11.00 Gost pri Georgu Rendlu — 11.30 Tečaj francoskega jezika: Afriška umetnost — 11.55 Nova matematika — 12.25 Managerstvo — 12.55 Smučarsko tekmovanje za zlati ključ: Smuk za ženske iz Schrunsa — 18.00 Tečaj italijanskega jezika — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Šport — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Cvetovi družbe — 21.55 Šepetanje v stanovanju — 22.05 Čas v sliki.

PETEK, 2. 2.: 9.55 Slalom za ženske: 1. spust; tekmovanje za zlati ključ iz Schrunsa — 11.30 Program za delavce: Pekel tisoč trpljenj — 12.55 Slalom za ženske: 2. spust; tekmovanje za zlati ključ — 17.30 Smučanje iz Schrunsa: 1. in 2. spust v slalomu za ženske — 16.00 Zeleni svet: Novo iz poljedelstva — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Očarljiva Ženi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Komisar — 21.20 Diskusija ORF — 22.30 Čas v sliki — 22.35 Erotika — težavna ljubezen, film.

SOBOTA, 3. 2.: 12.25 Smuk za moške iz St. Antona — 15.30 Domač koncert — 16.30 Za otroke od 5. leta dalje: Pošiljka z miško — 16.55 Gulp — 17.00 Za družino: Naš prijetni dom — 17.25 Klub seniorjev — 18.25 Lahko noč za najmlajše — 19.39 Kultura — posebno — 18.55 Dober večer v soboto s Heinzem Conradsom — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Revija Rudija Carrella — 21.20 Šport — 21.50 Čas v sliki — 21.55 Najlepša iz Montane.

2. PROGRAM:

NEDELJA, 28. 1.: 15.15 Hitrostno drsanje za moške v Grenoblu — 18.00 Tedenski magazin — 18.30 Prerezi — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Kultura — posebno — 20.05 Vprašanja kristjana — 20.10 Izobrazba — 20.15 Tarzan, človekopica — 21.50 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 29. 1.: 18.30 To je Pariz — 19.00 Biologija za vse — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Pogovor — 21.15 Montreaux 1972 — 21.40 Avstrija v sliki — Čas v sliki in kultura.

TOREK, 30. 1.: 18.30 Nova matematika — 19.00 Psihološki preizkusi — 19.30 Čas v sliki — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Pesem iz Avstrije — 21.00 Človek z dvojnim obrazom, film — 22.30 Avstrija v sliki — Čas v sliki in kultura.

SREDA, 31. 1.: 18.30 Gost pri Georgu Rendlu — 19.00 Managerstvo — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Miza in postelja. Kronika mladega zakonskega para — 21.50 Avstrija v sliki — Čas v sliki in kultura.

ČETRTEK, 1. 2.: 18.30 Mesto dela zgodovino — 19.00 Stik — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Svet in znanost — 21.05 UFO: Dvojnik Mr. Andersona — 21.55 Avstrija v sliki — Čas v sliki in kultura.

PETEK, 2. 2.: 18.30 Zvok po človeški roki — 19.00 Aljaska — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 Spotoma ob konec tedna — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Nipon Monogatari; pregled japonskega filma — 22.35 Avstrija v sliki — Čas v sliki in kultura.

SOBOTA, 3. 2.: 17.00 Nevarnost v dolini tigrov; pustolovščina 13-letnega Američana v Indiji — 18.30 Bos v parku — 18.55 Glasbena zgodovina — 19.30 Čas v sliki — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Prosti čas, gradnja 2, film — 21.40 Čas v sliki.

LJUBLJANSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 28. 1.: 8.50 Po domače z ansamblom Milana Križana — 9.20 Mestece Peyton — 10.12 Kmetijska oddaja — 10.55 Mozaik — 11.00 Otroška matineja — 11.50 Poročila — 11.55 TV kažipot — Nedeljsko popoldne (Slalom iz Kitzbühla) — 17.30 Poročila — 17.35 Alvorado — 18.55 Gonja — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.30 TV barometer — 20.35 Šoferji — 21.20 Jugoslovanski jazz danes — 21.35 Športni pregled — 22. 05 Poročila.

PONEDELJEK, 29. 1.: 16.45 Madžarski TV pregled — 17.50 TV obzornik — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.35 Intervju z romunskimi gosti — 20.40 Dota — TV drama — 22.35 Jama vetrov — 23.00 Poročila.

TOREK, 30. 1.: 16.45 Madžarski TV pregled — 17.45 Otroški spored — 18.05 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Moški zbor Jeklar z Jesenic — 18.55 Mozaik — 19.00 Nalezljive bolezni — 19.20 S kamero po svetu — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Diagonale — 21.25 R. Bratny: Kolumbovci — 22.15 Najmlajši režiserski rod: Učitelj — 22.40 Poročila.

SREDA, 31. 1.: 16.50 Madžarski TV pregled — 17.45 Mačkon in njegova druščina — 18.10 Obzornik — 18.25 Od filma do filma — 18.45 Znanstvene metode v ekonomiki — 19.10 Mozaik — 19.15 Zabavna glasba — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.35 Dotik smrti — 22.05 Glasbeni nokturno — 22.20 Poročila.

ČETRTEK, 1. 2.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Angleščina — ponovitev — 15.55 Nemščina — ponovitev — 16.35 Smuk za ženske — barvni posnetek iz Schrunsa — 17.35 Druščina Jehu — 18.00 Obzornik — 18.15 Košarka Crvena zvezna : Real — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 Četrtkovi razgledi — 21.30 Koplji pod brezo — 22.10 Von Einen Neubauer: Rondo o zlatem teletu — balet — 22.55 Poročila.

PETEK, 2. 2.: 9.30 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 14.40 TV v šoli — ponovitev — 16.10 Angleščina — 16.45 Slalom za ženske — 17.45 Veseli tobogan — 18.15 Obzornik — 18.30 Kratek film — 18.40 Vzgojni problemi — 18.50 Pet minut za boljši jezik — 18.55 Mozaik — 19.00 Sodobniki: Pavle Savič — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Barometer — 20.35 Iz zakladnice svetovne književnosti — 22.20 XXI. stoletje — 22.45 Poročila.

SOBOTA, 3. 2.: 9.35 TV v šoli — 12.25 St. Anton: Smuk za moške — 16.30 Košarka Beograd : Radnički — 18.00 Obzornik — 18.15 Kraljevič in Beraz — 18.45 Filmska burleska — 19.10 Mozaik — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.35 Rezerviran čas — pribl. 22.00 Arsene Lupin — 22.50 TV kažipot — 23.10 Poročila.

ELEKTRONSKI TOLMAČ

Na univerzi v Kaliforniji (ZDA) imajo posebnega robota, ki prevaja iz nemščine v angleščino.

Prevedeni tekst izgovarja v perfektni angleščini, saj spreminja celó besedni red tako, kakor to bolje ustreza duhu angleškega jezika.

Aparat (robot) je opremljen tudi z avtomatskim pisalnim strojem, ki piše angleško besedilo na rotacijski papir.

Slovenska restavracija v Rimu sprejme v službo gostinsko osebje

V bližnji bodočnosti bo v Rimu otvorjena slovenska restavracija; za njeno uspešno delovanje potrebujemo sledeče osebje:

- direktorja restavracije z večletno prakso in znanjem tujih jezikov;
- šefa kuhinje, sposobnega in veščega slovenske ter jugoslovanske kuhinje;
- dekleta za strežbo;
- pomivalko posode.

Poleg plače je osebje preskrbljeno s hrano in stanovanjem. Ponudbe z življenjepisom in referencami pošljite na:

Hotel „BLED“, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 ROMA.

Šport doma in po svetu

HOKEJ

22. kolo avstrijskega prvenstva v hokeju na ledu je bilo polno presenečenj. Tako je moral ATSE Gradec, drugi na lestvici, v Salzburgu oddati tamošnjemu klubu HCS dragoceno točko; tekma se je končala neodločeno 3:3 (1:1, 1:2, 1:0).

Drugi rezultati:

WEV — IEV 3:4 (1:1, 1:1, 1:2)
Feldkirch — WAT 9:5 (3:2, 3:1, 3:2)
KAC — Kitzbühel 3:2 (0:1, 2:1, 1:0)

Celovški hokejisti so dosegli v soboto v Kitzbühlu le s težavo zmago. To zgovorno priča že rezultat 3:2. Tako je pokazal KAC v gosteh le malo znanja. Pretekli torek pa se jim je v polni meri „sreča nasmejala“. (Glej naslednjo hokejsko vest!)

KAC novi avstrijski prvak?

KAC je v torek zvečer z zmago nad graškim ATSE 6:2 (2:1, 1:0, 3:1) dokazal, da je na poti avstrijskega hokejskega prvaka. Dva igralca sta bila pri Celovčanih, ki sta odločila zmago: Rus Ciplakov in Korošec Puschnig.

Po tekmi je trener KAC Gluhov dejal: „Moji fantje so bili močnejši. Sicer sem bil že pred igro prepričan, da bomo zmagali, vendar ne s tako visokim rezultatom, prav zaradi tega sem presenečen.“

KAC ima po tej izredno važni tekmi pred ostalimi tri točke naskoka.

GEORGE FOREMAN — NOVI SVETOVNI PRVAK V BOKSU

V torek zgodaj zjutraj — po srednjeevropskem času — se je vršil boksarski dvoboj za svetovno prvenstvo v težki kategoriji med dosedanjim svetovnim prvakom Joem Frazerjem in izzivalcem Georgom Foremanom. Čeprav je večina izvedencev boksarskega športa prerokovala zmago Frazerja, je pet let mlajši Foreman v 2. rundi s tehničnim nokautom premagal svetovnega prvaka Frazierja; boj je trajal le štiri minute in 35 sekund.

Dvoboj je bil v Kingstonu na Jamaiki. Georg Foreman je dobil 375.000 dolarjev (8,62 milijona šilingov), Joe Frazier, svetovni prvak, pa 850.000 dolarjev (19,55 milijona šilingov).

NOGOMET

Grčija — Španija 2:3 (0:1)

Na štadionu Panathinaikosa v Atenah je bila v sredo, 17. januarja, važna kvalifikacijska tekma za svetovno nogometno prvenstvo, kajti v tej skupini (VII) igra tudi jugoslovanska reprezentanca.

Nogometaši Španije so se bolje znašli na blatnem in za igro zelo težavnem terenu. Bili so vso tekmo v premoči in so zasluženo zmagali. Španski trener Cubala je po tekmi dejal: **„Zmaga nam bo dala novih moči za nadaljnje tekme v naši skupini. Prepričan sem, da se bomo mi uvrstili na svetovnem prvenstvu v Münchnu leta 1974.“**

Zvezni kapetan jugoslovanske reprezentance Boškov pa je izjavil: „Kar so španski nogometaši zamudili v Las Palmasu, so nadoknadili v Atenah. Španci so bili odlični, Grki pa so igrali slabše kot v Beogradu, kjer so, kot je znano (o tem smo poročali tudi v našem listu), izgubili z Jugoslavijo s tesnim rezultatom 0:1.

Lestvica VII. kvalifikacijske skupine:

1. Španija, 3 točke (goli: 5:4); 2. Jugoslavija, 3 točke (goli 3:2); 3. Grčija, nič točk (goli: 2:4).

JUGOSLOVANSKA REPREZENTANCA V AFRIKI

Jugoslovanska nogometna reprezentanca bo v okviru zimskih priprav za bodoča mednarodna srečanja v začetku februarja odpotovala na kratko turnejo v Severno Afriko. Dne 4. februarja se bo nogometno moštvo Jugoslavije sestalo v Tuniziji v prijateljski tekmi z reprezentanco Tunizije. 7. februarja bo predvidoma tekma z reprezentanco Libije v Tripolisu. Tekma je že dogovorjena, čakajo le še na odobritev libijskega ministrstva za šport. Po vrnitvi v Jugoslavijo bo nogometno moštvo Jugoslavije 9. oziroma 10. februarja odigralo tekmo z nekim moštvom prve lige, najverjetneje s splitskim Hajdukom.

Želim spoznati gospo od 65 do 70 let starosti. Ponudbe na upravo lista.

POHIŠTVO

kljub 16 odstotkov novega davka ceneje in ugodneje

dobavi in na dom dostavi

Rutar - Center

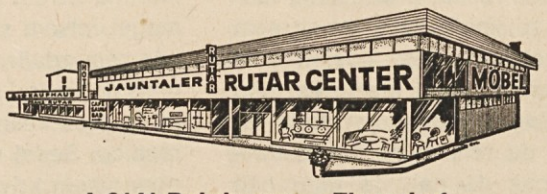

A 9141 Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 0 42 36 - 381

KMETJE POZOR!

Vsakovrstne kmetijske stroje (Pöttinger, EPPLE, Reform, Kirchner, KMF, Regent, Feldherr, Hatzenbichler itd.) **kupite sedaj**

z zimskim popustom in 1 leto brez obresti

pri tvrdki

Adolf in Katarina

Krivograd

9143 Šmihel pri Pliberku
Telefon 0 42 35 - 34 1 97

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.—DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA, Avstralijo, Kanado in južnoameriške države 7.— USA dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.